

Májové pobožnosti 2014

(Generální audience papeže Františka)

1. Společná modlitba upevňuje rodinný život (1. 5. 2013)

Mt 13, 53-55

Dobrý den, drazí bratři a sestry, dnes, prvního května, si připomínáme sv. Josefa – dělníka a začínáme měsíc, který je tradičně zasvěcen Matce Boží. Chtěl bych se tedy na tomto našem setkání pozastavit u těchto dvou tak důležitých postav v Ježíšově životě, v životě církve i v našem životě dvěma krátkými myšlenkami. První bude o práci a druhá o kontemplaci Ježíše.

1. V evangeliu sv. Matouše se v souvislosti s Ježíšovým návratem do rodné obce, Nazaretu, kde promlouvá v synagoze, zdůrazňuje podiv krajanů nad Jeho moudrostí a otázka, kterou si kladou: „Copak to není syn tesařův?“ (13,55). Ježíš vstupuje do našich dějin, přichází mezi nás, narodil se z Panny Marie působením Božím, ale za přítomnosti svatého Josefa, zákonného otce, který jej opatruje a také jej učí svému řemeslu v Nazaretské dílně, sdílí s ním závazky, námahy, zadostiučinění a také každodenní těžkosti.

To nám ukazuje důstojnost a význam práce. Kniha Genesis vypráví, jak Bůh stvořil muže a ženu, svěřil jim poslání naplnit zem a podmanit si ji, což neznamená ji vykořisťovat, nýbrž obdělávat a chránit, pečovat o ni svou vlastní prací (srov. Gen 1,28; 2,15). Práce je základním prvkem důstojnosti člověka. Práce nás obrazně řečeno „pomazává“ důstojností, naplňuje nás důstojností, připodobňuje nás Bohu, který pracoval, pracuje a je neustále činný (srov. Jan 5,17); dává nám schopnost uživit sebe, svoji rodinu a přispívat k růstu svojí vlasti. Tady myslím na těžkosti, na které dnes v různých zemích naráží svět práce a podnikání. Myslím zvláště na ty, kteří jsou nezaměstnaní, což se týká nejenom mladých lidí, častokrát v důsledku takového pojetí ekonomismu společnosti, které hledá egoistický profit mimo parametry sociální spravedlnosti.

Rád bych všechny vyzval k solidaritě a povzbudil představitele veřejných věcí, aby vyvinuli veškeré úsilí a dali nový podnět zaměstnanosti. Znamená to starat se o důstojnost člověka. Především bych však rád řekl, aby neztráceli naději. Také svatý Josef prošel obtížnými momenty, ale nikdy neztratil důvěru a dovedl je překonat v jistotě, že Bůh nás neopustí. Dále bych se rád obrátil na vás děti a mladé lidi: věnujte se svým každodenním povinnostem ve studiu, v práci, v přátelských vztazích a pomoci druhým. Vaše budoucnost závisí také na tom, jak prožijete tyto cenné roky života. Nemějte strach ze závazků a obětí, nestrachujte se o budoucnost a mějte živou naději: na obzoru je stále světlo.

Dodám ještě pár slov k jednomu specifickému aspektu práce, který mi dělá starosti. Mám na mysli to, co lze označit termínem „otrocká práce“, tedy práce, která zotročuje. Kolik jen lidí na celém světě je obětí tohoto typu otroctví, ve kterém člověk slouží práci, zatímco by měla práce sloužit lidem a propůjčovat jim důstojnost. Prosím bratry a sestry ve víře a všechny muže a ženy dobré vůle, aby se rozhodně stavěli proti obchodu s lidmi, jehož součástí je také „otrocká práce“.

2. Naznačím druhou myšlenku. Jediným společným středem pozornosti svatého Josefa a Panny Marie v tichu jejich každodenní činnosti je Ježíš. S nasazením a něhou doprovázejí a pečují o růst Syna Božího, který se pro nás stal člověkem, a přemýšlejí o všem, co se děje. V evangeliu zdůrazňuje svatý Lukáš dvakrát Mariin postoj, jenž byl vlastní také svatému Josefovi: „všechno uchovávala ve svém srdci a rozvažovala o tom“ (Lk 2,19.51). Abychom se naučili naslouchat Pánu, je třeba se naučit jej také kontemplotovat, rozjímat, vnímat jeho nepřetržitou přítomnost ve svém životě. Je třeba se zastavit a rozmlouvat s Ním, dát Mu prostor modlitbou. Každý z nás, také vy děti a mládeži, kteří jste dnes dopoledne přišli v tak velkém počtu, měli byste se ptát: jaký prostor dávám Pánu? Zastavím se k rozhovoru s Ním? Již od malička nás rodiče učili začínat a končit den modlitbou, vedli nás, abychom vnímali, že nás provází přátelství a láska Boží. Vzpomínejme častěji na Pána během dne!

V tomto měsíci květnu bych rád poukázal na důležitost a krásu modlitby svatého růžence. Odříkáváním Zdravasů jsme přiváděni ke kontemplaci Ježíšových tajemství a rozjímání ústředních momentů Jeho života, aby byl On - stejně jako pro Pannu Marii a svatého Josefa - středem našeho myšlení, naší pozornosti a našeho jednání. Bylo by krásné, kdyby se zvláště v tomto měsíci máji v rodinách, mezi přáteli a ve farnosti společně recitoval svatý růženec nebo nějaká modlitba k Ježíši a Panně Marii! Modlitba konaná společně je drahocenný moment, který upevňuje rodinný život a přátelství! Naučme se více modlit v rodině a jakožto rodina!

Drazí bratři a sestry, prosme svatého Josefa a Pannu Marii, aby nás učili zachovávat věrnost svým každodenním závazkům, žít svoji víru v každodenních skutečích, dávat více prostoru Pánu ve svém životě a prodlévat v rozjímání Jeho tváře.

2. Co nám říká Duch svatý? (8. 5. 2013)

Řím 8,14-16

Dobrý den, drazí bratři a sestry, velikonoční doba, kterou s radostí prožíváme, vedeni liturgií církve, je povýtce časem Ducha svatého, darovaného „v neomezené míře“ (srov. Jan 3,3,4) ukřižovaným a zmrtvýchvstalým Ježíšem. Tato doba milosti se končí slavností Letnic, kdy církev znovu prožívá seslání Ducha na Marii a apoštoly, kteří byli usebrání na modlitbách ve Večeřadle.

Kdo je však Duch svatý? Ve Vyznání víry říkáme: „Věřím v Ducha svatého, Pána a Dárce života“. První pravdou, ke které lneme v tomto vyznání víry, je to, že Duch svatý je Kyrios, Pán. To znamená, že je opravdu Bohem stejně jako Otec a Syn, a z naší strany je předmětem téhož úkonu klanění a oslavování, kterým se obracíme k Otci i Synu. Duch svatý je totiž třetí Osobou Nejsvětější Trojice; je velkým darem Zmrtvýchvstalého Krista, otevírá naši mysl a naše srdce víře v Ježíše jakožto Syna poslaného Otcem a vede nás ku přátelství, ke společenství s Bohem.

Chtěl bych se však pozastavit především u toho, že Duch svatý je nevyčerpatelným zdrojem života Božího v nás. Člověk v každé době a kdekoli touží po plném a krásném životě, spravedlivém a dobrém životě, kterému nebude hrozit smrt, ale který bude moci dozrát ke své plnosti. Člověk je jakýmsi pocestným, který prochází pouštěmi života, žízni po živé, pramenité a svěží vodě, schopné utišit jeho hlubokou touhu po světle, lásce, kráse a pokoji. Všichni tuto touhu vnímáme! A Ježíš nám dává tuto živou vodu, jež je Duchem svatým, který vychází z Otce a kterého Ježíš ho vlévá do našich srdcí. „Já jsem přišel, aby měli život a aby ho měli v hojnosti“ (Jan 10,10).

Ježíš slibuje Samaritance, že daruje „živou vodu“ v hojnosti a navždy všem, kdo ho uznají za Syna poslaného Otcem k naší spáse (srov. Jan 4,5-26; 3,17). Ježíš přišel, aby nám dal tuto „živou vodu“, kterou je Duch svatý, aby náš život byl veden, inspirován a živen Bohem. Když říkáme, že křesťan je duchovní člověk, myslíme tím, že křesťan je člověk, který myslí a jedná podle Boha, podle Ducha svatého. A položme si otázku: Myslíme my podle Boha? Jednáme podle Boha? Nebo se necháme vést tolika jinými věcmi, které vůbec Bohem nejsou? Každý z nás si na to musí odpovědět ve svém srdci.

Mohli bychom se tady také zeptat, jak může tato voda navždy uhasit naši žízeň? Víme, že voda je pro život podstatná, bez vody se umírá, voda tiší žízeň, omývá a zúrodnuje. V listě Římanům nacházíme tato slova, slyšme dobře: „Boží láska je nám vylita do srdce skrze Ducha svatého, který nám byl dán“ (Řím 5,5). „Živá voda“, Duch svatý, Dar Zmrtvýchvstalého, který přebývá mezi námi, nás očišťuje, osvěcuje, obnovuje a

přetváří, protože nám dává účast na životě samotného Boha, který je Láska. Proto apoštol Pavel tvrdí, že křesťanský život je ožívován Duchem a Jeho plody, kterými jsou „láska, radost, pokoj, shovívavost, vlídnost, dobrotu, věrnost, tichost, zdrženlivost“ (Gal 5,22-23). Duch svatý nás uvádí do božského života jako „syny v Jednorozeném Synu“. Na jiném místě listu Římanům, který jsme několikrát slyšeli, to svatý Pavel shrnuje takto: „Všichni, kdo se dávají vést Božím Duchem, jsou Boží synové... A vy jste dostali ducha těch, kdo byli přijati za vlastní, a proto můžeme volat: »Abba, Otče!«. Spolu s naším duchem to potvrzuje sám Duch svatý, že jsme Boží děti. Jsme-li však děti, jsme i dědici: dědici Boží a spoludědici Kristovi. Musíme ovšem jako on trpět, abychom tak mohli spolu s ním dojít slávy“ (Řím8,14-17). To je ten drahocenný dar, který Duch svatý vnáší do našich srdcí: samotný život Boží, život pravých dětí, vztah důvěrnosti, svobody a důvěry v Boží lásku a milosrdenství; dar, jehož účinkem je také nový pohled na druhé, blízké i vzdálené, kteří jsou viděni vždycky jako bratři a sestry v Ježíši a ke kterým je třeba chovat úctu a mít je rád. Duch svatý nás učí dívat se Kristovýmá očima, žít životem Kristovým, chápat život, jak jej chápal Kristus. Proto živá voda, kterou je Duch svatý, tiší žízeň našeho života, protože nám říká, že jsme milováni Bohem jako děti, můžeme mít Boha rádi jako Jeho děti a můžeme s Jeho milostí žít jako děti Boží, jako Ježíš. Nasloucháme však Duchu svatému? Co nám říká Duch svatý? Říká nám: Bůh tě miluje, má tě rád. A my? Máme rádi Boha a druhé jako Ježíš? Nechme se vést, nechme se vést Duchem svatým. Nechme Jej, aby nám promluvil do duše a řekl: Bůh je láska a neustále nás očekává, On je Otec a má nás rád jako opravdový tatínek, miluje nás doopravdy. A toto říká srdci jediné Duchu svatému a jděme vpřed touto cestou lásky, milosrdenství a odpuštění.

3. Duch svatý vzbuzuje v našem srdci smysl pro víru

(15. 5. 2013)

Jan 16,12-15

Dobrý den, drazí bratři a sestry,
dnes bych se rád zamyslel nad působením, kterým Duch svatý přivádí církev a každého z nás k Pravdě. Ježíš sám říká učedníkům: „uvede vás do celé pravdy“ (Jan 16,13), protože On sám je „Duch pravdy“ (srov. Jan 14,17; 15,26; 16,13).

Žijeme v době, která je poněkud skeptická vůči pravdě. Benedikt XVI. častokrát mluvil o relativismu, tj. tendenci mít za to, že neexistuje nic definitivního a myslet si, že pravda plyne z konsensu nebo z toho, co si přejeme. Vystává tedy otázka: existuje vskutku pravda? Co je „pravda“? Můžeme ji poznat? Můžeme ji nalézt? Vybavuje se mi tady otázka, kterou položil římský místodržitel Pilát Pontský Ježíšovi, který mu předtím vyjevil hluboký smysl svého poslání: „Co je pravda?“ (Jan 18.37.38). Pilát nedovede pochopit, že Pravda stojí před ním, neumí v Ježíši spatřit tvář pravdy, která je tvář Boha. A přece Ježíš skutečně je Pravda, která se v plnosti časů, „stala tělem“ (Jan 1,14) a přišla mezi nás, abychom ji poznali. Pravda se nedá uchopit jako nějaká věc, pravda se potkává. Není vlastnictvím, nýbrž setkáním s Osobou.

Kdo nám však dá poznat, že Ježíš je Slovem pravdy, Jednorozným Synem Boha Otce? Svatý Pavel učí, že „jenom pod vlivem Ducha svatého může někdo říci »Ježíš je Pán«“ (1 Kor 12,3). Je to právě Duch svatý, dar Zmrtvýchvstalého Krista, který nám umožňuje rozpoznat Pravdu. Ježíš jej nazývá „Přímluvcem“, tj. „tím, kdo nám přichází na pomoc“ a je po našem boku, aby nás na této cestě poznávání podporoval. Během Poslední večeře Ježíš ujišťuje učedníky, že Duch svatý je naučí všemu a připomene jim Jeho slova (srov. Jan 14,26).

Jak tedy působí Duch svatý v našem životě a v životě církve, když nás uvádí do pravdy? Nejprve připomíná a vtiskuje do srdcí věřících slova, která Ježíš řekl a skrze ně – jak učili starozákonní proroci – je do našeho srdce vepsán Boží zákon, stává se v nás principem, který vyhodnocuje rozhodnutí a řídí každodenní jednání, stává se principem života. Uskutečňuje se velké Ezechiellovo proroctví: „Budete čisti ode všech svých nečistot, očistím vás od všech vašich model. Dám vám nové srdce, vložím do vás nového ducha.. Vložím do vás svého ducha a způsobím, že budete žít podle mých zákonů, zachovávat má přikázání a plnit je“ (Ez 36,25-27).

Pak nás Duch svatý, jak Ježíš slibuje, uvede „do celé pravdy“ (Jan 16,13); vede nás nejenom na setkání s Ježíšem, plností Pravdy, ale vede nás také „uvnitř“ Pravdy, tj. umožňuje nám vstupovat do stále hlubšího společenství s Ježíšem, obdarovává nás chápáním Bo-

žích věcí. A toho nemůžeme dosáhnout svými silami. Pokud nás Bůh vnitřně neosvítí, bude naše křesťanská existence povrchní. Tradice církve tvrdí, že Duch pravdy v našem srdci vzbuzuje onen „smysl pro víru“ (sensus fidei), skrze něhož, jak praví Druhý vatikánský koncil, Boží lid pod vedením učitelského úřadu církve neúchylně lne ke svěřené víře, proniká do ní stále hlouběji správným usuzováním a stále plněji ji uplatňuje v životě (srov. Lumen gentium, 12). Zkusme se zeptat: jsem otevřen vlivu Ducha svatého? Prosim jej, aby mi dal světlo a učinil mne vnímavějším k Božím věcem? Každý den se musíme modlit následovně: „Duchu svatý, učíš ať je moje srdce otevřené Božím Slovu, ať je moje srdce otevřené dobru, ať je moje srdce otevřené každodenní kráse Boží.“ Chtěl bych vám všem položit otázku: kdo z vás se denně modlí k Duchu svatému? Málokdo. My však musíme plnit toto Ježíšovo přání a denně prosit Ducha svatého, aby otevřel naše srdce Ježíši.

Pomysleme na Marii, která „uchovávala všechno v srdci a rozvažovala o tom“ (Lk 2,19.51). Přijímání slov a pravd víry, aby se staly životem, se uskutečňuje a roste pod vlivem Ducha svatého. V tomto smyslu je třeba se od Marie učit oživovat v sobě její přitakání, její naprostou ochotu přijmout Syna Božího do vlastního života, který tak bude od toho momentu proměněn. Skrze Ducha svatého budou Otec a Syn přebývat v nás, budeme žít v Bohu a z Boha. Je však náš život skutečně oživován Bohem? Kolik věcí upřednostňuji před Bohem?

Drazí bratři a sestry, máme zapotřebí se nechat zaplavit světlem Ducha svatého, aby nás uvedl do Pravdy Boha, který je jediným Pánem našeho života. V tomto Roce víry se ptejme, zda jsme učinili nějaký konkrétní krok, abychom více poznali Krista a pravdy víry četbou a rozjímáním Písma svatého, studiem Katechismu a přistupováním ke svátostem. Ptejme se však zároveň, jaké kroky činíme, aby víra orientovala celou naši existenci. Nelze být křesťany „na čas“, jenom někdy, za určitých okolností a v některých rozhodnutích. Takto nelze být křesťany. Křesťan existuje nepřetržitě! Naprosto! Kristova pravda, které nás Duch svatý učí a kterou nám dává, zahrnuje navždy a celý náš každodenní život. Prosme jej častěji, aby nás vedl cestou Kristových učedníků. Prosme jej každý den. Učiňme si toto předsevzetí. Prosme každý den Ducha svatého a tak nás bude Duch svatý přibližovat Ježíši Kristu.

4. Duch svatý uschopňuje církev ke hlásání evangelia

(22. 5. 2013)

Mt 28,16-20

Dobrý den, bratři a sestry,

v Krédu hned po vyznání víry v Ducha svatého říkáme: „Věřím v jednu, svatou, všeobecnou, apoštolskou církev“. Mezi těmito dvěma skutečnostmi víry existuje hluboké pouto: Duch svatý, který oživuje církev, totiž řídí její kroky. Bez přítomnosti a nepřetržité působnosti Ducha svatého, by církev nemohla žít a uskutečňovat poslání, které jí Ježíš svěřil, totiž jít a získávat za učedníky všechny národy (srov. Mt 28,18). Evangelizace je posláním církve nejenom některých, nýbrž je mým, tvým a naším posláním. Apoštol Pavel volá: „Běda mi, kdybych nehlásal evangelium!“ (1 Kor 9,16). Každý musí hlásat evangelium, především svým životem. Pavel VI. zdůrazňoval, že „hlásání evangelia... je skutečně milostí a vlastním povoláním církve, a ona v něm nachází svou nejvnitřnější totožnost. Církev existuje právě proto, aby hlásala evangelium“ (Evangelium nuntiandi, 14).

Kdo je pravým hybatelem evangelizace v našem životě a v církvi? Pavel VI. napsal jasně: Duch svatý... on je to, dnes stejně jako v prvních dobách církve, kdo působí v každém hlasateli evangelia, který se od něho nechá ovládat a řídit; on mu vnuká slova, jež by mu sama od sebe nenapadla a současně též uschopňuje duši toho, kdo těmto slovům naslouchá, k přijetí radostné zvěsti a hlásaného Božího království“ (Evangelium nuntiandi, 75). Ke hlásání evangelia je tedy nezbytné znovu se otevírat horizontu Božího Ducha bez bázně před tím, co žádá a kam nás vede. Svěřme se mu! On nás uschopní žít a dosvědčovat naši víru a osvítlí srdce toho, koho potkáme. Taková je zkušenost Letnic: apoštolům shromážděným ve večeradle spolu s Marií „se ukázaly jazyky jako z ohně, rozdělily se a nad každým z nich se usadil jeden. Všichni byli naplněni Duchem svatým a začali mluvit cizími jazyky, jak jim Duch vnukal, aby promlouvali“ (Sk 2,3-4). Duch svatý sestoupil na apoštoly, vyvádí je ven z místnosti, kde byli ze strachu zavřeni, vyvádí je z nich samých a proměňuje je na hlasatele a svědky „velkých Božích skutků“ (Sk 2,11). A tato proměna způsobená Duchem svatým se odráží na zástupu lidí, kteří tam přišli „ze všech možných národů pod nebem“ (Sk 2,5), protože každý z nich je slyšel, jak mluví jeho vlastní řečí (srov. Sk 2,5).

Tady je první významný účinek působení Ducha svatého, který vede a oživuje zvěst evangelia: jednota, společenství. V Babylonu má podle biblického podání počátek rozptylování národů a zmatení jazyků, plody pýchy a povyšování člověka, který chtěl bez Boha svými vlastními silami vybudovat „město a věž, jejíž vrchol bude v nebi“ (Gen 11,4). Letnicemi byla tato rozdělení překonána. Už není povýšenosti vůči Bohu, ani uzavřenosti jedněch vůči druhým, nýbrž otevřenost Bohu, vycházení a hlásání Jeho Slova novým jazykem lásky, kterou Duch svatý vlévá do srdcí (srov. Řím 5,5), jazykem, který mo-

hou všichni chápat a který lze po jeho přijetí vyjádřit v každé existenci a v každé kultuře. Jazyk Ducha, jazyk evangelia je jazykem společenství, který zve k překonání uzavřenosti a lhostejnosti, rozdělení a protikladů. Měli bychom se všichni ptát: jak se nechám vést Duchem svatým, aby můj život a moje svědectví víry bylo jednotou a společenstvím? Přináším slovo smíření a lásky evangelia do prostředí, ve kterém žiji? Někdy se zdá, jako by se dnes opakovalo to, co se stalo v Babylonu: rozdělení, neschopnost si porozumět, rivalita, závist a sobectví. Co činím svým životem já? Vytvářím kolem sebe jednotu? Anebo rozděluji: řečmi, kritikami, závistí? Co dělám? Mysleme na to. Šířit evangelium znamená, abychom hlásali a jako první žili smíření, odpuštění, pokoj, jednotu a lásku, kterou nám Duch svatý dává. Vzpomeňme na Ježíšova slova: „Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku k sobě navzájem“ (Jan 13,35).

Druhý prvek. V den Letnic Petr, naplněn Duchem svatým, povstává „spolu s jedenácti“, aby „slavnostně“ (Sk 2,14) a „bez okolků“ (Sk 2,29) hlásal dobrou zvěst Ježíše, který dal svůj život za naši spásu a kterého Bůh vzkřísil z mrtvých. To je další účinek působení Ducha svatého: odvaha hlásat novost Ježíšova evangelia všem bez okolků (parresia), nahlas, v každé době a kdekoli. A platí to také dnes pro církev a každého z nás: ohněm Letnic, působením Ducha svatého se uvolňují stále nové energie misijního poslání, nové cesty hlásání spásonosného poselství a nová odvaha šířit evangelium. Nikdy se před tímto působením neuzavírejte! Žijme evangelium pokorně a odvážně! Dosvědčujeme novost, naději a radost, kterou do života vnáší Pán. Cítíme v sobě „sladkou a útěchyplnou radost ze šíření evangelia“ (Evangelium nuntiandi, 80), protože hlásání evangelia, zvěstování Ježíše nám dává radost, zatímco sobectví způsobuje hořkost, sklíčenost a skleslost. Hlásání evangelia pozvedá.

Jenom načrtnu třetí prvek, který je však obzvláště významný: nová evangelizace, církev, která evangelizuje, musí vždycky začínat modlitbou, prosbou o oheň Ducha svatého, jako apoštolové ve večeradle. Jedině věrný a intenzivní vztah k Bohu umožňuje vycházet z vlastní uzavřenosti a odhodlaně zvěstovat evangelium. Bez modlitby se naše jednání vyprazdňuje, naše hlásání postrádá duši a není oživováno Duchem.

Drazí přátelé, jak pravil Benedikt XVI., církev dnes „vnímá především vanutí Ducha svatého, který nám pomáhá a ukazuje správnou cestu. S novým nadšením tedy pokračujeme a děkujeme Pánu“ (Promluva na závěr synodu, 27. října 2012). Denně obnovujeme důvěru v působení Ducha svatého, důvěru, že On jedná v nás, On je uvnitř nás, dává nám apoštolskou horlivost, pokoj a radost. Nechme se od Něho vést, buďme muži a ženami modlitby, kteří odvážně dosvědčují evangelium a stávají se v našem světě nástroji jednoty a společenství s Bohem.

5. O mysteriu, jehož jsme v církvi součástí (29. 5. 2013)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, minulou středu jsem poukázal na hluboké pouto mezi Duchem svatým a církví. Dnes bych rád začal několik katechezí o tajemství církve, mystéria, které všichni prožíváme a jehož jsme součástí. Chtěl bych tak učinit slovy užitými v textech Druhého vatikánského ekumenického koncilu.

Dnes bude první, o církvi jakožto rodině Boží.

V těchto měsících jsem několikrát poukázal na podobství o marnotratném synovi či lépe milosrdném Otcí (srov. Lk 15,11-32). Mladší syn opustí dům, promarní všechno a rozhodne se vrátit, protože si uvědomí, že pochybil; nepovažuje se však za hodna být synem a pomýšlí na to, že bude přijat jako nádeník. Otec mu však přiběhl naproti, objal jej, vrátil mu synovskou důstojnost a uspořádal slavnost. Toto podobenství stejně jako jiná v evangeliu dobře vyjevují Boží plán s lidstvem.

Co je plánem Boha? Vytvořit z nás jedinou rodinu svých dětí, ve které každý bude vnímat Jeho blízkost a pociťovat, že je Jím milován, a jako v onom evangelním podobenství bude hluboce cítit, že je součástí Boží rodiny. V tomto velkolepém plánu má své kořeny církev, která není organizací vzniklou na základě dohody několika lidí, nýbrž – jak nám mnohokrát připomněl papež Benedikt XVI. – je dílem Božím a rodí se právě z tohoto dobrotivého plánu, který se postupně uskutečňuje v dějinách. Církev se rodí z Boží touhy povolát všechny lidi do společenství s Ním, do Jeho přátelství, ba k tomu, aby se jakožto Jeho děti účastnily života Jeho samého. Samotné slovo „církev“, řecky ekklesia znamená „svolání“: Bůh nás svolává, vybízí nás, abychom vyšli z individualismu, z tendence uzavřít se do sebe a volá nás, abychom se stali součástí Jeho rodiny. A toto povolání má svůj původ v samotném stvoření. Bůh nás stvořil, abychom žili ve vztahu hlubokého přátelství s Ním, a třebaže hřích porušil tento vztah s Ním, s ostatními a s celým stvořením, Bůh nás nikdy neopustil. Celé dějiny spásy jsou dějinami Boha, který hledá člověka, nabízí mu svoji lásku a přijímá jej. Povolal Abrahama, aby se stal otcem mnoha národů, povolil lid Izraele, aby uzavřel smlouvu, která obejmě všechny národy, a v plnosti času poslal svého Syna, aby uskutečnil Jeho dobrotivý plán spásy novou a věčnou smlouvou s celým lidstvem. Když čteme evangelia, vidíme, že Ježíš kolem Sebe shromažďuje malé společenství, které přijímá Jeho slovo, následuje Jej, sdílí Jeho cestu, stává se Jeho rodinou a tímto společenstvím připravuje a vytváří svoji církev.

Z čeho tedy vzniká církev? Rodí se ze svrchovaného skutku ukřižované lásky, z Ježíšova otevřeného boku, ze kterého vycházejí krev a voda, symboly svátosti křtu a eucharistie. V rodině Boží, v církvi je životo-

dárnou mízou Boží láska, která se konkretizuje v lásce k Němu a k druhým, ke všem, bez rozdílu a bez odměňování. Církev je rodina, v níž se láska prokazuje i přijímá.

Kdy se církev vyjevuje? Slavili jsme to předminulou neděli. Vyjevuje se darem Ducha svatého, který naplňuje srdce apoštolů a pobízí je, aby vyšli a vydali se na cestu zvěstování evangelia a šíření lásky Boží.

I dnes někteří říkají: „Kristus ano, ale církev nikoli“, někteří tvrdí: „věřím v Boha, ale nikoli v kněze“. Je to však právě církev, která nám přináší Krista a která nás přivádí k Bohu; církev je velká rodina Božích dětí. Má zajisté také lidské aspekty. V lidech, kteří ji tvoří, pastýřích i věřících laicích, existují defekty, nedokonalosti a hříchy. Také papež je má a má jich mnoho, ale je krásné, že když postřehneme, že jsme hříšníky, nacházíme Boží milosrdenství, které vždy odpouští. Nezapomínejte: Bůh vždycky odpouští a přijímá nás svou odpouštějící a milosrdnou láskou. Někteří říkají, že hřích je urážkou Boha, ale je také příležitostí k pokoreň, aby vyniklo, že existuje ještě něco krásnějšího, totiž milosrdenství Boží. Pamatujme na to.

Ptejme se dnes: jak já miluji církev? Modlím se za ni? Cítím se součástí rodiny církve? Co dělám proto, aby byla společenstvím, kde se každý cítí přijat, chápán a pociťuje Boží milosrdenství a lásku, která obnovuje život? Víra je dar a skutek, který se nás týká osobně, avšak Bůh nás povolává, abychom svoji víru žili společně jako rodina, jako církev.

Prosme Pána, aby naše společenství, celá církev byla stále více rodinami, které žijí a přinášejí Boží vroucnost.

6. Bůh svěřil poslání chránit stvoření lidem, nikoli penězům (5. 6. 2013)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, dnes bych se chtěl pozastavit u otázky životního prostředí, jak jsem to při různých příležitostech již vícekrát učinil. Nabízí mi to rovněž dnešní Světový den životního prostředí, vyhlášený Organizací spojených národů, která mocně apeluje na potřebu zamezit plýtvání potravinami a jejich ničení.

Mluvíme-li o životním prostředí, o stvoření, vybavují se mi první stránky Bible z knihy Geneze, kde se píše, že Bůh dal muži a ženě zemi, aby ji obdělávali a chránili (srov. 2,15). A kladu si otázky: Co znamená obdělávat a chránit zemi? Opravdu obděláváme a chráníme stvoření? Anebo jej drancujeme a opomíjíme? Sloveso „obdělávat“ poukazuje na péči zemědělce o zemi, aby mohla přinášet plody, které budou sdíleny. Kolik jen pozornosti, zaujetí a oddanosti to vyžaduje! Obdělávání a ochrana stvoření je ukazatelem, který Bůh ukládá nejenom na začátku dějin, ale každému z nás; je to součást jeho plánu, podle něhož se má svět zodpovědně rozvíjet, stávat se zahradou, místem obyvatelným pro všechny. Benedikt XVI. vícekrát připomněl, že tento úkol, který nám svěřil ůh Stvořitel, vyžaduje přijetí rytmu a logiky stvoření. My se však často necháváme vést domýšlivostí nadvlády, majetnictví, manipulace a vykořisťování; nechráníme stvoření, nerespektujeme jej, nepovažujeme jej za nezištný dar, o který se máme starat. Ztrácíme postoj úžasu, rozjímavosti, naslouchání stvoření a nedovedeme již chápat to, co Benedikt XVI. nazývá „rytmem dějin lásky Boha a člověka“. Proč je tomu tak? Protože smýšlíme a žijeme horizontálně, vzdálili jsme se od Boha, nečteme Jeho znamení.

Avšak „obdělávání a ochrana“ nezahrnuje pouze vztah mezi námi a životním prostředím, mezi člověkem a stvořením; týká se také lidských vztahů. Papežové mluvili o lidské ekologii, úzce související s ekologií životního prostředí. Prožíváme krizi, což vidíme na životním prostředí, ale především na člověku. Člověk je v ohrožení. Je jisté, že lidská osoba se dnes nachází v ohrožení, a proto je zapotřebí lidské ekologie! A toto ohrožení je vážné, protože příčina problému není leda jaká, nýbrž hluboká. Není to jenom otázka ekonomická, nýbrž etická a antropologická. Církev to několikrát zdůraznila a mnozí říkají: ano, správně, to je pravda... avšak systém pokračuje stejně jako dříve, protože vládne dynamika ekonomie a finančnictví, postrádající etiku. Dnes neporoučí člověk, nýbrž peníze. Poroučejí peníze. A Bůh, náš Otec, svěřil poslání chránit zemi nikoli penězům, nýbrž nám, mužům a ženám. My máme tento úkol! Muži a ženy jsou však obětováni modlům zisku a spotřeby. To je „kultura odpadu“. Pouchá-li se komputery, je to tragédie. Ale chudoba,

potřeby a dramata mnohých lidí se stávají normálními. Když během zimní noci např. tady nedaleko na ulici Ottaviano zemře nějaký člověk, je to nic neříkající zpráva. To že v různých částech světa jsou děti, které nemají co jíst, je nic neříkající zpráva, zdá se to normální. Tak to nemůže být! Přesto jsou však tyto věci normální. Někteří bezdomovci umírají na ulici zimou a nemluví se o tom. Avšak, poklesne-li v nějakém městě kurz na burze o deset bodů, je to tragédie. Umírající člověk je bezvýznamný, ale pokles kurzu na burze je tragédie! Takto jsou zahazováni lidé jako by to byli odpady.

Tato „kultura odpadu“ se začíná stávat běžnou mentalitou, kterou jsou nakaženi všichni. Lidský život, člověk už není vnímán jako primární hodnota, kterou je třeba ctít a chránit, zvláště je-li chudý a nemohoucí, pokud ještě není užitečný – jako nenarozený - anebo už není užitečný – jako starý člověk. Tato kultura odpadu nás činí necitlivými také vůči plýtvání potravinami a jejich zahazování, které je o to více politováníhodné, když v každé části světa, bohužel, mnozí lidé a rodiny trpí hladem a podvýživou. Naši prarodiče byli kdysi velice pozorní, aby nezhodili nic z potravin, které zbyly. Konzumismus v nás vypěstoval zvyk na ledabylost a každodenní plýtvání potravinami, kterým někdy nejsme s to přikládat správnou hodnotu, jež daleko přesahuje pouhé ekonomické parametry. Zapamatujme si dobře, že potraviny, které zahazujeme, jako bychom kradli ze stolu těch, kdo jsou chudí a hladovější! Všechny vybízím, aby se zamysleli nad problémem mrhání a plýtvání potravinami, aby byly nalezeny cesty a způsoby, které budou tuto problematiku seriózně řešit a stanou se nástroji solidarity a sdílení s těmi nejpotřebnějšími.

Před několika dny při slavnosti Božího Těla jsme četli o zázraku rozmnožení chlebů. Ježíš nasytil zástup pěti chleby a dvěma rybami. Důležitý je závěr zmíněného úryvku: „Všichni se najedli dosyta a ještě se sesbíralo plných dvanáct košů zbylých kousků“ (Lk 9,17). Ježíš chce po učednících, aby se nic nezhazovalo: žádné odpady! A potom je zde ještě fakt oněch dvanácti košů. Proč dvanáct? Co to znamená? Dvanáct je kmenů Izraele, což představuje symbolicky celý lid. Je nám tím řečeno, že pokud jsou potraviny spravedlivě, solidárně rozdělovány, nikdy není nikdo připraven o to nezbytné, a každé společenství může vycházet vstříc potřebám nejchudších. Lidská ekologie a ekologie životního prostředí jdou ruku v ruce.

Chtěl bych tedy, abychom se všichni vážně zasadili o respektování a ochranu stvoření, byli pozorní ke každému člověku, odporovali kultuře plýtvání a odpadu a prosazovali kulturu solidarity a setkání.

7. O církvi jako Božím lidu (12. 6. 2013)

Gal 3,27-29

Drazí bratři a sestry,

dnes bych se chtěl krátce pozastavit u dalšího z termínů, kterými Druhý vatikánský koncil definoval církev, totiž „Boží lid“ (Lumen gentium, 9; KKC, 782). Formuluji několik otázek, nad nimiž může každý přemýšlet.

1. Co to znamená být „Božím lidem“? Především to znamená, že Bůh žádným způsobem nepatří nějakému lidu, protože On je tím, kdo povolává, svolává a zve nás, abychom byli součástí Jeho lidu. Toto pozvání je určeno všem bez rozdílu, protože milosrdenství Boží „chce, aby se všichni zachránili“ (1 Tim 2,4). Ježíš neříká apoštolům, ani nám, abychom vytvářeli exkluzivní skupinu, elitu. Ježíš říká: jděte a učte všechny národy (srov. Mt 28,19). Svatý Pavel tvrdí, že v Božím lidu, v církvi „není Žid anebo Řek... všichni jste jeden v Kristu Ježíši“ (Gal 3,28). A chtěl bych říci také tomu, kdo se cítí vzdálen Bohu či církvi, kdo má obavy anebo je indiferentní i tomu, kdo se domnívá, že se už nemůže změnit: Pán volá také tebe, abys byl součástí Jeho lidu a činí to s velkou úctou a láskou! Zve nás, abychom byli součástí tohoto lidu, Božího lidu.

2. Jak se stát členem tohoto lidu? Nedochozí k tomu fyzickým narozením, nýbrž znovuzrozením. V evangeliu říká Ježíš Nikodémovi, že ke vstupu do Božího království je třeba zrodit se shůry, z vody a z Ducha (srov. Jan 3,3-5). Do tohoto lidu jsme začleněni křtem, vírou v Krista, Božím darem, který je třeba živit a nechat růst po celý náš život. Ptejme se: jak nechávám růst víru, kterou jsem obdržel ve svém křtu? Jak umožňuji růst víře, kterou jsem obdržel a kterou lid Boží má?

3. Další otázka. Co je zákonem Božího lidu? Zákon lásky, láska k Bohu a lásky k bližnímu podle nového přikázání, které nám zanechal Pán (srov. Jan 13,34). Láska, kterou však není sterilní sentimentalismus nebo něco vágního, nýbrž uznání Boha za jediného Pána života a zároveň přijetí druhého jakožto opravdového bratra, překonáváním rozdílů, soupeření, nedorozumění a egoismů; obojí spolu souvisí. Jak dlouhou cestu musíme ještě ujit, abychom konkrétně žili tímto novým zákonem Ducha svatého, který v nás působí, zákonem čínorodé lásky! Když v novinách či televizi sledujeme války mezi křesťany, jak je to možné? Kolik válek je uvnitř lidu Božího?! Kolik jen válek ze závisti a žárlivosti je v pracovním prostředí?! I v samotné rodině! Musíme prosit Pána, aby nám dal dobře pochopit tento zákon lásky. Jak krásné je mít se vzájemně rádi jako bratři! Jak je to krásné! Učiňme dnes jednu věc. Všichni asi zakoušíme nějaké sympatie i antipatie, mnozí z nás se možná na někoho zlobí. Řekněme tedy Pánu: Pane zlobím se na toho či na onu,

prosím Tě za něho a za ni. Modlit se za ty, na které se zlobíme, je dobrý krok směrem k zákonu lásky. Učiníme to? Učiňme to dnes!

4. Jaké poslání má Boží lid? Přinášet do světa naději a spásu Boží, být znamením lásky Boha, který všem nabízí přátelství, být kvasem, který prokvasí celé těsto, solí, která dává chuť a uchovává před zkažeností, být světlem, které osvěcuje. Jak jsem řekl, stačí jen otevřít noviny a vidíme, že kolem nás je zlo, že působí ďábel. Chci však říci nahlas: Bůh je mocnější! Věříte tomu, že Bůh je mocnější? Řekněme to tedy společně, řekněme to všichni: Bůh je silnější! A víte, proč je silnější? Protože je Pánem, jediným Pánem. Chtěl bych ještě dodat, že realita, někdy temná a poznamenaná zlem, může být změněna, pokud do ní především svým životem vneseme světlo evangelia. Pokud na nějakém stadionu, například tady v Římě na Olympijském nebo v Buenos Aires na San Lorenzo uprostřed noci nějaký člověk zažehne světlo, je sotva viditelné, ale když více než 70 tisíc diváků rozsvítí své vlastní světlo, stadion se rozzáří. Učiňme ze svého života Kristovo světlo, společně vnášeje světlo evangelia do celé reality.

5. Co je cílem Božího lidu? Cílem je Boží království, které Bůh započal na zemi a které se má rozšířit až k plnosti, kdy se ukáže Kristus, náš život (srov. Lumen gentium, 9). Cílem je tedy plné společenství s Pánem, důvěrnost s Pánem, vstup do samotného Jeho božského života, kde budeme prožívat bezmeznou radost Jeho lásky, radost úplnou.

Drazí bratři a sestry, být církvi, být Božím lidem podle nezměrně dobrotivého plánu Otcova znamená zvěstovat a přinášet Boží spásu do tohoto našeho světa, který je často zmatený a potřebuje povzbuzující odpovědi, které dodají naději a nový rozmach na cestu. Církev ať je místem Božího milosrdenství a naděje, kde každý může cítit, že je přijímán, milován, dostává se mu odpuštění a povzbuzení k dobrému životu podle evangelia. A aby druhý mohl cítit, že je přijímán, milován a dostává se mu odpuštění a povzbuzení, musí mít církev dveře dokořán, aby mohli vejít všichni. A my musíme z těchto dveří vyjít a hlásat evangelium.

8. O církvi jako Kristově Těle (19. 6. 2013)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, dnes se zastavím u dalšího výrazu, kterým Druhý vatikánský koncil popisuje povahu církve, tedy těla. Koncil říká, že církev je Kristovo Tělo (srov. *Lumen gentium*, 7).

Chtěl bych začít u textu ze Skutků apoštolů, který dobře známe, totiž epizody obrácení Šavla, který přijme jméno Pavel, jednoho z největších evangelizátorů (srov. Sk 9,4-5). Šavel byl pronásledovatelem křesťanů, avšak na cestě vedoucí do Damašku jej jednou nečekaně obklopilo světlo z nebe, padl na zem a uslyšel hlas, který jej oslovil: „Šavle, Šavle, proč mě pronásleduješ?“ Zeptal se jej: „Kdo jsi, Pane?“ a onen hlas mu odpověděl: „Já jsem Ježíš, kterého ty pronásleduješ“ (v. 3-5). Tato zkušenost svatého Pavla nám říká, jak hluboké existuje sjednocení mezi námi křesťany a samotným Kristem. Když Ježíš vstoupil na nebe, nenechal nás jako sirotky, ale darem Ducha svatého se sjednocení s Ním stalo ještě intenzivnější. Druhý vatikánský koncil říká o Ježíši, že „když udělil svého Ducha bratřím povoláním ze všech národů, vytvořil z nich tajemným způsobem své tělo“ (*Lumen gentium*, 7).

Obraz těla nám pomáhá pochopit toto hluboké spojení církve a Krista, které svatý Pavel rozvinul zvláště v prvním listu Korintánům (srov. kap. 12). Tělo nás především odkazuje na živou realitu. Církev není nějakým dobročinným, kulturním či politickým sdružením, nýbrž živým tělem, které putuje a působí v dějinách. A toto tělo má hlavu, Ježíše, která jej vede, žíví a nese. Tento bod bych rád zdůraznil: odděluje-li se hlava od ostatního těla, nemůže celá osoba přežít. Tak je tomu v církvi: musíme být stále intenzivněji spojeni s Ježíšem. Ale nejenom to. Jako je v nějakém těle důležité, aby tělem kolovala životní míza, tak musíme dovolit Ježíši, aby v nás působil, Jeho slovo nás vedlo, Jeho eucharistický přítomnost nás živila, oduševňovala, a Jeho láska, aby dávala sílu naší lásce k bližním. A to ustavičně! Vždycky, vždycky. Drazí bratři a sestry, zůstávejme sjednoceni s Ježíšem, důvěřujme Mu, orientujme svůj život podle Jeho evangelia, žijme se každodenní modlitbou, nasloucháním Božího Slova a účastí na svátostech.

A nyní k druhému aspektu církve jakožto Kristova Těla. Svatý Pavel praví, že stejně jako lidské údy tvoří i přes svoji odlišnost jediné tělo, tak jsme my všichni pokřtěni jedním Duchem v jedno tělo (srov. 1 Kor 12,12-13). V církvi tedy existuje rozmanitost, různost poslání a funkcí; není to povrchní jednotvárnost, nýbrž bohatství darů, které uděluje Duch svatý. Existuje však společenství a jednota. Všichni jsou ve vzájemném vztahu a všichni tvoří dohromady jediné živoucí tělo hluboce spojené s Kristem. Dobře si zapamatujme: být

součástí církve znamená být sjednoceni s Kristem a přijímat od Něho božský život, který nám umožňuje žít jako křesťané, což znamená zůstat sjednoceni s Papežem a biskupy, kteří jsou nástroji jednoty a společenství, a také se učit překonávat personalismy a rozdělení, vzájemně se chápat, uvádět do souladu rozmanitosti a bohatství každého; jedním slovem mít rád více Boha a lidí, kteří jsou blízko, v rodině, ve farnosti, ve sdruženích. Tělo a údy potřebují k životu sjednocení. Jednota je vždycky nadřazena konfliktům! Konflikty, pokud se nevyřeší dobře, oddělují nás vzájemně a oddělují nás od Boha. Konflikt nám může pomoci růst, ale může nás také rozdělit. Nechoďme cestou rozdělení a bojů mezi sebou. Buďme všichni sjednoceni, se svými odlišnostmi, ale vždycky sjednoceni – taková je Ježíšova cesta. Jednota je nadřazena konfliktům. Jednota je milost, o kterou máme prosit Pána, aby nás osvobodil od pokušení rozdělovat, bojovat mezi sebou, od sobectví a klevet. Kolik jen škod působí klevety, kolik zla! Nikdy nepomlouvati druhé, nikdy! Kolik škod zasazují církvi rozdělení mezi křesťany, stranickosti a přízemní zájmy!

Rozdělení mezi námi, ale také rozdělení mezi komunitami: evangelickými křesťany, pravoslavnými a katolickými. Proč rozdělovat? Musíme se snažit přinášet jednotu. Řeknu vám jednu věc. Dnes před odchodem z domu jsou byli asi čtyřicet minut s jedním evangelickým pastorem a modlili jsme se společně, hledali jednotu. Musíme se však modlit my katolíci mezi sebou a také a s dalšími křesťany, modlit se, aby nám Pán daroval jednotu, jednotu mezi námi. Jak ale dosáhneme jednoty mezi křesťany, když my katolíci nejsme schopni zůstat jednotní? Jednotní v rodině. Kolik jen rodin se sváří a rozděluje! Hledejte jednotu, která vytváří církev. Jednota přichází od Ježíše Krista. On nám sesílá Ducha svatého, aby vytvořil jednotu.

Drazí bratři a sestry, prosme Boha, aby nám pomohl být údy Těla církve vždy hluboce sjednocenými s Kristem; abychom Tělo církve nesušovali svými konflikty, svými rozděleními, sobectvím; abychom byli živými údy vzájemně spojenými jedinou silou lásky, kterou Duch svatý vlévá do našich srdcí (Řím 5,5).

9. O církvi jako Chrámu (26. 6. 2013)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, dnes bych chtěl krátce pojednat o dalším obrazu, který nám pomáhá chápat tajemství církve, totiž chrámu (Lumen gentium, 6).

Co se nám vybaví pod slovem chrám? Napadne nás budova, stavba. Mysl mnohých se vydá přímo do dějin Izraelského lidu, jak je podává Starý zákon. V Jeruzalémě stál velkolepý Šalomounův chrám, který byl místem setkání s Bohem v modlitbě; uvnitř chrámu byla archa úmluvy, znamení Boží přítomnosti mezi lidmi, v arše byly desky Zákona, mana a Áronova hůl jako připomínka skutečnosti, že Bůh v dějinách svého lidu jednal, provázel jej na cestě a vedl jeho kroky. Chrám tyto dějiny připomíná. A když vstupujeme do chrámu my, máme si také připomínat tyto dějiny a každý z nás své vlastní dějiny. Jak se Ježíš setkal se mnou, provázel mne, jak mne má rád a žehná mi.

Co bylo ve Starém zákoně předobrazem, uskutečnilo se mocí Ducha svatého v církvi. Církev je „Boží dům“, místo Jeho přítomnosti, kde můžeme nalézt Pána a setkat se s Ním. Církev je Chrámem, kde přebývá Duch svatý, jenž ji oživuje, vede a nese. Na otázku, kde se můžeme setkat s Bohem? Kde můžeme skrze Krista vejít do společenství s Ním? Kde můžeme najít světlo Ducha svatého, které osvěcuje náš život? – zní odpověď: v Božím lidu, mezi námi, kteří jsme církvi. Tady se setkáváme s Ježíšem, Duchem svatým i Otcem.

Starozákonní Chrám byl zbudován lidskýma rukama. Byl výrazem snahy „dát Bohu dům“, aby existovalo viditelné znamení Jeho přítomnosti uprostřed lidu. Vtělením Božího Syna se uskutečňuje Nátanovo proctví králi Davidovi (srov. 2 Sam 7,1-29): není to král, nejsme to my, kdo „dává Bohu dům“, nýbrž Bůh „si staví Svůj dům“, aby přišel přebývat mezi nás, jak píše svatý Jan v evangeliu (srov. Jan 1,14). Kristus je živý Chrám Otcův a sám Kristus buduje Svůj „duchovní dům“, církev stavěná nikoli z kamenů hmotných, nýbrž z „živých kamenů“, kterými jsme my. Apoštol Pavel říká křesťanům z Efesu: „Jste jako budova: jejími základy jsou apoštolové a kazatelé mluvící pod vlivem vnuknutí a Kristus Ježíš je nárožní kvádr. V něm je celá stavba spojena a vyrůstá ve svatý chrám v Pánu. V něm jste i vy budování působením Ducha v Boží příbytek“ (Ef2,20-22). To je krása! Jsme živými kameny Boží stavby, jsme hluboce spojeni s Kristem, který je nárožním kvádrem a tedy oporou také pro nás. Co to znamená? Znamená to, že my jsme chrámem, my jsme živou církvi, živým chrámem, a jsme-li spolu, je tu také Duch svatý, který nám jakožto církvi pomáhá růst. Nejsme izolováni, jsme lidem Božím. Toto je církve!

A Duch svatý svými dary určuje rozmanitost. To je důležité. Co působí Duch svatý mezi námi? Určuje rozmanitost, která je v církvi bohatstvím, a sjednocuje všechno a všechny, takže buduje duchovní chrám, do kterého nepřinášíme hmotné oběti, ale sami sebe, svůj život (srov. 1 Petr 2,4-5). Církev není spleť věcí a zájmů, nýbrž Chrám Ducha svatého, Chrám, ve kterém působí Bůh, Chrám Ducha svatého, Chrám, ve kterém je každý z nás díky křtu živým kamenem. Znamená to, že nikdo není v církvi neužitečný a že když náhodou někdo někdy řekne druhému: „Jdi pryč, jsi neužitečný“, tak to není pravda, protože v církvi nikdo není neužitečný, všichni jsme nezbytní pro budování tohoto Chrámu. Nikdo není druhotný. A nikdo není v církvi tím nejdůležitějším, všichni jsme si před Bohem rovni. Někdo z vás by mohl říci: „Poslyšte, pane papež, ale Vy nejste stejný jako my“. Ano, jsem jako každý z vás, všichni jsme stejní, jsme bratři! Nikdo není anonymní. Všichni tvoříme a budujeme církev. Vybízí nás to také k zamyšlení nad skutečností, že, schází-li cihla našeho křesťanského života, chybí něco na kráse církve. Někteří říkají: „Já s církvi nic nemám.“ Tím však schází jedna živá cihla v tomto Chrámu. Nikdo nemůže odejít, všichni musíme vnést do církve svůj život, svoje srdce, svoji lásku, své smýšlení, svou práci – všichni společně.

Chtěl bych ještě, abychom si položili otázku: jak prožíváme, že jsme církvi? Jsme živými kameny anebo kameny umdlévajícími, znuděnými a lhostejnými? Víte, jak je ošklivé, dívat se na unaveného, znuděného a lhostejného křesťana? S takovým křesťanem něco není v pořádku. Křesťan musí být živý a mít radost, že je křesťanem. Musí žít touto krásou, tím že je součástí Božího lidu, kterým je církev. Otevřeme se působení Ducha svatého, abychom byli ve svých komunitách aktivní, anebo se uzavřeme v sobě a řekneme si: já už toho mám tolik, není to můj úkol?

Kéž nám všem Pán daruje svoji milost a svoji sílu, abychom byli hluboce sjednoceni s Kristem, který je nárožním kamenem, pilířem, nosným kamenem našeho života a celého života církve. Modleme se, abychom, oživeni Jeho Duchem, byli vždycky živými kameny Jeho církve.

10. O církvi jakožto matce (11. 9. 2013)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, navážeme dnes na katecheze o církvi. Jedním z obrazů, které zvolil Druhý vatikánský koncil k lepšímu pochopení povahy církve, je „matka“. Církev je matkou naší víry, nadpřirozeného života (Lumen gentium, 6.14.15.41.42). Je to jeden z obrazů nejčastěji užívaný církevními otci v prvních staletích a myslím, že může být užitečný také nám. Pro mne je to jeden z nejkrásnějších obrazů církve: matka církev! V jakém smyslu a jakým způsobem je církev matkou? Začněme od lidské skutečnosti mateřství: jak si počíná matka?

1. Matka především rodí k životu, po devět měsíců nosí v lůně svoje dítě a potom jej porodem přivede na svět. Taková je církev: rodí nás k víře působením Ducha svatého, který jí dává plodnost, jako Panně Marii. Obě, církev i Panna Maria, jsou matky. Co je řečeno o církvi, lze říci o Panně Marii, a co se říká o Matce Boží, lze říci o církvi! Víra je jistě osobní úkon: „věřím“, osobně odpovídám Bohu, který se dává poznat, a chce se mnou navázat přátelství (srov. Lumen fidei, 39). Víru však přijímám od druhých, v rodině, ve společenství, které mne učí říkat „věřím“, „věříme“. Křesťan není ostrov! Nestáváme se křesťany v laboratoři, nestáváme se křesťany osamocně a svými silami. Víra je darem a to darem Božím, který je nám dán v církvi a skrze církev. A církev nám dává život víry ve křtu. To je moment, ve kterém nás rodí jako děti Boží, moment, ve kterém nám dává Boží život, rodí nás jako matka. Navštívíte-li baptisterium u svatého Jana na Lateránu, u papežovy katedrály, najdete uvnitř latinský nápis, kteří říká přibližně následující: „Tady se rodí lid božského původu, zrozený z Ducha svatého, který dává plodnost těmto vodám, v nichž Matka církev rodí svoje děti.“ Odtud chápeme důležitý fakt: to že jsme součástí církve, není vnějšková a formální záležitost, není to vyplnění nějakého formuláře, který nám dají, nýbrž vnitřní a vitální úkon. K církvi se nepatří jako k nějaké společnosti, straně nebo jakékoli organizaci. Toto pouto je živé podobně jako to, které nás pojí s vlastní matkou, protože, jak praví sv. Augustin, „církev je skutečnou matkou křesťanů“ (De moribus Ecclesiae, I,30,62-63). Ptejme se: jak se já dívám na církev? Jsem vděčný také svým rodičům, protože mi dali život, a jsem vděčný církvi, protože mne zrodila ve víře skrze křest? Kolik křesťanů si pamatuje datum svého křtu? Kladu tuto otázku vám všem tady, ale každý ať si odpoví ve svém srdci. Kolik z vás si pamatuje datum vlastního křtu? Někteří zvedají ruku, ale kolik je těch, co to nevědí! Datum křtu je však dnem našeho narození v církvi, datem, kdy nás porodila Matka církev! A nyní vám dám jeden domácí úkol. Až se dnes vrátíte domů, zjistěte si datum vlastního křtu a potom jej slavte a děkujte za tento dar Pánu. Uděláte to? Milujeme církev jako vlastní matku a umíme tedy také chápat její nedostatky? Všechny matky mají nedostatky, všichni máme nedostatky, ale když se mluví o nedostacích matky, zakrýváme je, tolik ji máme rádi. A církev má také

svoje nedostatky. Milujeme ji tak jako matku, pomáháme jí, aby byla krásnější a autentičtější, jak chce Pán? Tyto otázky vám ponechávám, ale nezapomeňte na ty úkoly: zjistit datum svého křtu, chovat jej v srdci a slavit jej.

2. Matka nejenom dává život, ale s obrovskou péčí pomáhá svým dětem růst, kojí je, živí, učí je cestě života, neustále je provází svou pozorností, svými city a svou láskou, i když jsou už velké. A dovede v tom také korigovat, odpouštět, chápat, umí být nablízku v nemoci a v utrpení. Jedním slovem, dobrá matka pomáhá dětem, aby vyšly ze sebe samých a nezůstávaly pohodlně pod mateřskými křídly, jako kuřátka pod křídly kvočny. Církev jako dobrá matka dělá totéž: provází náš růst předáváním Božího Slova, které je světlem, jež nám ukazuje cestu křesťanského života, a vysluhování svátostí. Živí nás eucharistií, dává nám Boží odpuštění prostřednictvím svátosti smíření, je nám oporou ve chvílích nemoci skrze svátost pomazání nemocných. Církev nás provází v celém našem životě víry, v celém našem křesťanském životě. Můžeme si tedy položit ještě další otázky: jaký mám vztah k církvi? Vnímám ji jako matku, která mi pomáhá vyrůstat jako křesťan? Účastním se života církve, cítím se její součástí? Je můj vztah formální nebo vitální?

3. Třetí, krátká myšlenka. V prvních stoletích církve byla dobře patrná jedna skutečnost: církev, která je matkou křesťanů, když křesťany vytváří, je jimi také tvořena. Církev není něco jiného než my sami. Je třeba ji vidět jako celek věřících, jako „my“ všech křesťanů. Já, ty, všichni jsme součástí církve. Svatý Jeroným napsal: „Církev Kristova není nic jiného než duše těch, kdo věří v Krista“ (Tract. Ps. 86). Mateřství církve tedy prožíváme všichni, pastýři i věřící. Někdy slýchávám: »Věřím v Boha, ale ne v církev... slyšel jsme, že církev říká... kněží říkají...«. Kněží jsou jedna věc, ale církev není tvořena pouze kněžími, církev jsme my všichni! A říkáš-li, že věříš v Boha a nevěříš v církev, říkáš že nevěříš sám v sebe, a to je protimluv. Církev jsme my všichni: od nedávno pokřtěného dítěte až po biskupy a papeže. Všichni jsme církev a všichni jsme si v Božích očích rovni! Všichni jsme povoláni spolupracovat při zrodu nových křesťanů k víře, všichni jsme povoláni být vychovateli ve víře a šířit evangelium. Každý z nás ať si položí otázku: co dělám proto, aby ostatní mohli sdílet křesťanskou víru? Jsem ve svojí víře plodný nebo jsem uzavřený? Když říkávám, že mám rád církev, která není uzavřena na svém dvorku, ale je schopna, byť s určitým rizikem, vycházet ven, hýbat se a nést Krista všem, myslím na všechny: na sebe, na tebe, na každého křesťana. Všichni se podílíme na mateřství církve, aby Kristovo světlo dosáhlo až na konec země. Ať žije svatá matka církev!

11. Znovu o církvi jakožto matce, kterou by měla být (18. 9. 2013)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, dnes se vrátím znovu k obrazu církve jakožto matky. Mně se moc líbí obraz církve jakožto matky. Chtěl jsem se proto k tomuto tématu vrátit, neboť se mi zdá, že tento obraz nám říká nejenom, jaká církev je, ale také jakou tvář by tato naše matka církev stále více měla mít. S pohledem upřeným na naše matky a na všechno, co dělají, prožívají a čím trpí kvůli svým dětem, chtěl bych zdůraznit tři věci a pokračovat tak v tom, co jsem řekl minulý týden. Kladu si otázku: co dělá matka?

1. Především učí, jak v životě chodit, učí, jak dobře chodit v životě, umí děti nasměrovat, vždycky se snaží ukázat jim správnou cestu, aby rostly a dozrávaly. A počíná si přitom vždycky něžně, sympaticky a laskavě, třebaže se snaží naši chůzi usměrňovat, když trochu v životě vybočíme nebo zvolíme cestu vedoucí do propasti. Matka ví, co je důležité, aby dítě šlo životem dobře. A neučila se to z knih, ale z vlastního srdce. Univerzitou matek je jejich srdce! Tam se učí, jak vést svoje děti.

Církev dělá totéž: dává našemu životu směr a nauku dobrého chození. Pomysleme na desatero přikázání. Ty nám ukazují cestu, kterou je třeba se ubírat ke zralosti, jakož i opěrné body našeho způsobu jednání. Jsou plodem jemnocitu, samotné lásky Boha, který nám je dal. Mohli byste mi říci: »Ale jsou to příkazy! Je to souhrn zákazů!« Chtěl bych vás vybídnout, abyste si je přečetli – možná jste je trochu pozapomněli – a potom o nich přemýšleli pozitivně. Zjistíte, že se týkají našeho jednání ve vztahu k Bohu, vůči nám samým a vzhledem k druhým, tedy právě toho, čemu nás učí matka, abychom vedli dobrý život. Vybízejí nás, abychom si nevytvářeli materiální modly, které nás potom zotročují, abychom pamatovali na Boha, měli úctu k rodičům, byli poctiví, respektovali druhé... Takto je zkuste vidět a pokládat je za slova, za ponaučení, která dává matka na správnou cestu životem. Matka nikdy neučí tomu, co je zlé, chce pouze dobro svých dětí, a stejně tak církev.

2. Chtěl bych vám říci druhou věc. Když dítě roste, dospívá, volí si svoji cestu, přijímá svoji zodpovědnost, jde si po svých, dělá, co chce, a někdy se stane, že sejde z cesty, stane se nehoda. Matka vždycky v každé situaci má trpělivost dál svoje děti doprovázet. Nutí ji k tomu síla lásky. Matka dovede diskrétně a s jemnocitem sledovat, jak děti jdou, a když se zmýlí, vždycky je umí také pochopit, být nablízku a pomoci jim. V naší vlasti říkáme, že matka umí „dar la cara“. Co to znamená? Znamená to, že matka, umí „nastavit tvář“ za svoje děti, vždycky je brání. Myslím na matky trpící kvůli dětem, jež jsou ve vězení nebo v obtížných

situacích. Nikdy nezkoumají jejich vinu či nevinu, ale stále je milují, nezřídka snášejí ponižování, ale nebojí se a nikdy se nepřestanou obětovat.

Taková je církev. Je milosrdnou matkou, která chápe a snaží se vždycky pomáhat a povzbuzovat, nikdy nezavírá brány domu před dětmi, které se zmýlily anebo se mýlí; nesoudí, ale nabízí Boží odpuštění, nabízí svoji lásku, jež znovu zve na cestu děti, které spadly do hluboké propasti; matka nemá strach vstoupit do jejich temnot, aby jim dala naději. Církev nemá strach vstoupit do naší temnoty, jsou-li v tmách naše duše a svědomí, aby nám dodala naději. Církev je totiž matka. 3. Poslední myšlenka. Matka umí také prosit, klepat kvůli svým dětem na všechny dveře, aniž by je počítala, a činí tak s láskou. Myslím přitom na to, jak matky umějí klepat také a především na dveře Božího srdce! Matky se velice modlí za svoje děti, zvláště za ty nejslabší, za ty, které jsou v nouzi a nejvíce to potřebují, za ty, které se v životě vydaly na nebezpečné nebo chybné cesty. Před několika týdny jsem sloužil mši tady v Římě, v kostele sv. Augustina, kde spočívají relikvie svaté Moniky, matky. Kolik jen modliteb vznesla k Bohu tato svatá matka za syna a kolik slz prolila! Myslím na vás, drahé matky, jak se neúnavně modlíte za svoje děti! Pokračujte, modlete se a svěřujte svoje děti Bohu. On má velké srdce! Klepejte na bránu srdce Božího modlitbou za svoje děti.

Tak činí také církev. Modlitbou vkládá do rukou Pána všechny situace svých dětí. Důvěřujme v moc modlitby Matky církve. Pán nebude nevnímavý. Dovede nás vždycky překvapit, když to nečekáme. Matka církev to ví.

To jsou tedy myšlenky, které jsem vám chtěl dnes předložit. Spatřujme v církvi dobrou matku, která nám ukazuje cestu, jíž se v životě ubírat, a která vždycky umí být trpělivá, milosrdná, chápavá a dovede nás svěřovat do rukou Božích.

12. Církev je jedna (25. 9. 2013)

Dobrý den, drazí bratři a sestry!

v Krédu říkáme „Věřím v jednu církev“, tedy vyznáváme, že církev je jediná a tato církev je sama v sobě celkem. Podíváme-li se však na katolickou církev ve světě, zjistíme, že má skoro 3000 diecézí roztroušených ve všech kontinentech: tolik jazyků, tolik kultur! Tady (na Svatopetrském náměstí) jsou biskupové mnoha rozdílných kultur z mnoha zemí. Je zde biskup ze Sri Lanky, biskup z Jižní Afriky, biskup z Indie. Je jich tu mnoho... biskupové Latinské Ameriky. Církev je roztroušena po celém světě. A přece tisíce těchto katolických společenství tvoří jediný celek. Jak je to možné?

1. Souhrnnou odpověď nacházíme v Kompendiu katechismu katolické církve, který říká, že katolická církev „má jedinou víru, jediný svátostný život, jedinou apoštolskou posloupnost, jednu naději a tutéž lásku“ (č.161). Je to krásná definice, jasná a dobře nás vede. Jednota ve víře, v naději, v lásce, jednota ve svátostech a ve službě – to jsou sloupy, které nesou a drží pohromadě jedinou obrovskou stavbu církve. Kamkoli přijdeme, i v té nejmenší farnosti, v tom nejztracenějším koutu této země je jedna církev; jsme doma, v rodině, jsme mezi bratry a sestrami. A to je obrovský dar Boží. Církev je jedna pro všechny. Není jedna církev pro Evropany, jedna pro Afričany, jedna pro Američany a pak pro Asiaty a obyvatele Oceánie. Nikoli, všude tatáž. Je to jako v rodině. Jednotliví její členové mohou být daleko od sebe, roztroušeni ve světě, ale hluboká pouta, která je spojují, zůstávají pevná, ať už jsou vzdáleni jakkoli. Myslím např. na zkušenost Světových dnů mládeže v Rio de Janeiro. V nezměrném zástupu mladých na pláži v Copacabana byla slyšet spousta jazyků, byly vidět velmi odlišné tváře, setkávaly se různé kultury, a přece tam vládla hluboká jednota, formovala se jediná církev, jednota, kterou bylo možno vnímat. Všichni si položme otázku: jakožto katolík cítím tuto jednotu? Žiji tuto jednotu církve? Anebo mne nezajímá, protože jsem uzavřen do své malé skupinky nebo do sebe sama? Jsem z těch, kteří církev „privatizují“ pro sebe, svoji skupinu, svůj národ, své přátele? Je smutné nalézt církev „privatizovanou“ tímto egoismem a tímto nedostatkem víry. Je to smutné! A když slyším, že mnozí křesťané ve světě trpí, jsem lhostejný anebo je to, jako kdyby trpěl někdo z rodiny? Když přemýšlím nebo slyším o tolika pronásledovaných křesťanech, kteří dávají i vlastní život za svou víru, dotýká se to mého srdce anebo ne? Jsem otevřený onomu bratru či sestře z rodiny, kteří dávají život pro Ježíše Krista? Modlíme se za ty druhé? Položím vám otázku, ale neodpovídejte nahlas, nýbrž jen v srdci: kdo se modlí za pronásledované křesťany? Kolik? Modlím se za onoho bratra a onu sestru, kteří jsou v těžkostech, aby vyznávali a hájili svoji víru? Je důležité dívat se za vlastní ohrádku, cítit se církví, jedinou Boží rodinou!

2. Učíme další krok a zeptejme se: není tato jednota zraněna? Můžeme tuto jednotu zraňovat? Bohužel, vidí-

me, že v průběhu dějin - i nyní - nežijeme vždy jednotu. Někdy povstávají nedorozumění, konflikty, napětí a rozdělení, která ji zraňují, a církev ztrácí tvář, kterou bychom chtěli, neprojevuje lásku, jakou chce Bůh. Tato rozdělení vytváříme my! A podíváme-li se na ta, která dosud existují mezi křesťany: katolíky, pravoslavnými, protestanty... cítíme, jak je obtížné tuto jednotu plně zviditelnit. Bůh nám dává jednotu, ale my ji nezřídka stěží žijeme. Je třeba hledat a budovat společenství, vychovávat ke společenství, překonávat nedorozumění v rodině, církevních společenstvích i v ekumenickém dialogu. Náš svět potřebuje jednotu. Je doba, kdy všichni potřebují jednotu, potřebujeme smíření a společenství. A církev je domovem společenství. Svátý Pavel řekl křesťanům z Efesu: „ Povzbuzují vás tedy já, vězněný pro Pána: Žijte způsobem hodným toho povolání, které jste dostali: buďte přitom všestranně pokorní, mírní a trpěliví; snažte se navzájem v lásce a horlivě se snažte zachovávat jednotu ve smýšlení spojení poutem pokoje“ (Ef 4,1-3). Pokora, mírnost, velkodušnost, láska kvůli zachování jednoty. Toto jsou cesty, opravdové cesty církve. Stále více je vnímejme. Pokora proti marnivosti, proti pýše, mírnost, velkodušnost, láska kvůli zachování jednoty. A Pavel pokračuje: jedno tělo, to Kristovo, které přijímáme v eucharistii; jeden Duch, Duch svatý, který oživuje a stále znovu vytváří církev; jediná naděje, život věčný; jediná víra, jeden křest, jediný Bůh, Otec všech (srov. Ef 4,4-6). Toto bohatství nás sjednocuje! A toto je pravé bohatství: to co nás sjednocuje, nikoli to, co rozděluje. Toto je bohatství církve! Každý ať si dnes položí otázku: podporuji růst jednoty v rodině, ve farnosti, ve společenství, anebo jsem mluvka, drbna? Působím rozdělení, potíže? Neznáte zlo, které způsobují klevety církvi, farnostem a společenstvím? Působí zlo. Klepy zraňují. Dříve než začne křesťan klevetit, měl by se kousnout do jazyka. Ano či ne? Kousnout se do jazyka, to nám prospěje, protože jazyk napuchne a nelze mluvit, nelze klevetit. Mám pokoru hojit trpělivě a obětavě rány ve společenství?

3. A nakonec poslední krok, více do hloubi. A je to krásná otázka: kdo je hybatelem jednoty církve? Je to Duch svatý, kterého jsme všichni přijali ve křtu a také ve svátosti biřmování. Naše jednota není v první řadě plodem našeho konsensu nebo demokracie uvnitř církve, anebo naší snahy se dohodnout, ale přichází od Toho, který působí jednotu v různosti, protože Duch svatý je harmonie, vždycky působí harmonii v církvi. Je to harmonická jednota mnoha odlišností kultur, jazyků a mentalit. Duch svatý je hybatel. Proto je důležitá modlitba, která je duší snahy nás - mužů i žen - o společenství a jednotu. Modleme se k Duchu svatému, aby přišel a obnovil tvář země.

Prosme Pána: Dej nám, abychom byli stále více jednotní a nebyli nikdy nástroji rozdělení; učíš, ať se snažíme, jak říká jedna krásná františkánská modlitba, nést lásku tam, kde je nenávisť, odpuštění tam, kde je křivda, a jednotu tam, kde je nesvár. Ať se tak stane.

13. Církev je svatá (2. 10. 2013)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, v Krédu hned po vyznání „víry v jednu církev“ dodáváme přívlastek „svatou“, tedy vyznáváme svatost církve, a tato charakteristika se již od samého počátku vyskytuje ve vědomí prvních křesťanů, kteří si říkali jednoduše „svatí“ (srov. Sk 9,13.32.41; Řím 8,27; 1 Kor 6,1), protože měli jistotu, že církev je posvěcována Božím působením, Duchem svatým. V jakém smyslu je však církev svatá, vidíme-li, že historická církev zakusila během svojí pouti staletími tolik těžkostí, problémů a temných chvil? Jak může být svatá církev, která je tvořena lidskými bytostmi, hříšníky. Muži hříšníci, ženy hříšnice, kněží hříšníci, sestry hříšnice, biskupové hříšníci, kardinálové hříšníci, papež hříšník? Všichni. Jak může takováto církev být svatou?

1. V odpovědi na tuto otázku bych se chtěl nechat vést úryvkem z listu sv. Pavla křesťanům v Efesu. Apoštol, který si bere za příklad rodinné vztahy, píše, že „Kristus miloval církev a vydal sám sebe za ni, aby ji posvětil“ (Ef 5,25-26). Kristus miloval církev tím, že cele vydal sám sebe na kříži. Co to znamená? Znamená to, že církev je svatá, protože vychází z Boha, který je svatý, je jí věrný a nevydává ji do moci smrti a zla (srov. Mt 16,18); je svatá, protože Ježíš Kristus, Svatý Boží (srov. Mk1,24), je s ní nerozlučně sjednocen (Mt 28,20); je svatá, protože je vedena Duchem svatým, který očišťuje, proměňuje a obnovuje. Není svatá pro naše zásluhy, ale protože ji Bůh činí svatou. Je to plod Duchu svatého a Jeho darů. My neděláme církev svatou. Bůh, Duch svatý ve Své lásce činí církev svatou.

2. Můžete mi říci: Církev je však tvořena hříšníky, denně to vidíme. A to je pravda. Jsme církev hříšníků. A my hříšníci jsme povoláni nechat se přetvářet, obnovovat a posvěcovat Bohem. V dějinách se vyskytlo pokušení některých, kteří tvrdili, že církev je pouze církví čistých, těch, kdo jsou naprosto koherentní, přičemž ty ostatní je třeba odsunout. To není pravda. To je hereze! Církev, která je svatá, neodmítá hříšníky, neodmítá nás všechny, neodmítá, protože volá všechny, přijímá je a je otevřena i těm nejvzdálenějším, volá všechny, aby se nechali zahrnout milosrdenstvím, něhou a odpuštěním Otce, který všem dává možnost pokat Jej a jít ke svatosti. „Ale, Otče, já jsem velký hříšník, mám velké hříchy, jak se mohu cítit součástí církve?“ Drahý bratře, drahá sestro, právě to Pán chce, abys mu pověděl: „Pane, jsem zde se svými hříchy“. Je tady někdo z vás bez hříchu? Někdo z vás? Nikdo, nikdo z nás. Všichni s sebou neseme svoje hříchy. Pán však chce slyšet, abychom mu řekli: „Odpusť mi, pomoz mi jít, přetvoř moje srdce!“ A Pán může přetvořit srdce. Bůh, s nímž se setkáváme v církvi, není nelítostným soudcem, nýbrž Otcem z evangelního podobství. Můžeš být synem, který opustil domov a do

dna prožil vzdálení se Bohu. Když máš sílu říci: chci se vrátit domů, najdeš dveře otevřené, Bůh ti vyjde v ústřety, protože tě neustále čeká. Bůh tě stále čeká, objímá, líbá a strojí ti hostinu. Takový je Pán, taková je něha našeho nebeského Otce. Pán z nás chce mít církev, která umí otevřít náruč a přijmout všechny a která není domovem málokterých, nýbrž domovem všech, kde všichni mohou být obnoveni, přetvořeni a posvěceni Jeho láskou, ti nejsilnější i ti nejslabší, hříšníci, lhostejní i ti, kteří jsou sklíčení a zmateni. Církev umožňuje všem, aby se vydali cestou svatosti, jež je cestou křesťana; přivádí nás k setkání s Ježíšem Kristem ve svátostech, zvláště ve zpovědi a eucharistii; předává nám Boží Slovo a umožňuje nám žít v lásce, v Boží lásce vůči všem. Ptejme se tedy: necháme se posvěcovat? Jsme církví, která volá a přijímá s otevřenou náručí hříšníky, která dodává odvalu a naději anebo jsme církví uzavřenou do sebe? Jsme církví, ve které se žije Boží láska a v níž vládne pozornost vůči druhému a v níž se jedni modlí za druhé?

3. Poslední otázka: Co mohu učinit já, který se cítím slabým, křehkým hříšníkem? Bůh ti říká: neměj strach před svatostí, neměj strach mířit vysoko, nechat se milovat a očišťovat Bohem, nemít strach nechat se vést Duchem svatým. Nechme se nakazit svatostí Boží. Každý křesťan je povolán ke svatosti (Lumen gentium, 39-42) a svatost neznámená v první řadě uskutečňovat mimořádné věci, nýbrž nechávat působit Boha. Setkání naší slabosti s mocí Jeho milosti a důvěra v Jeho působení nám umožňuje žít v lásce, konat všechno s radostí a pokorou pro slávu Boží a ve službě bližnímu. Francouzský spisovatel, Léon Bloy, pronesl na sklonku svého života známý výrok: „V životě existuje jediný smutek, že nejsme svatí.“ Neztrácejme naději ve svatost, vydejme se všichni touto cestou. Chceme být svatí? Pán nás všechny očekává s otevřenou náručí, čeká na nás, aby nás na cestě svatosti provázel. Žijme s radostí svoji víru, dovolme Pánu, aby nás měl rád... prosme Boha o tento dar v modlitbě pro sebe i pro druhé.

14. Církev je katolická, všeobecná (9. 10. 2013)

Dobrý den, drazí bratři a sestry!

„věřím v církev jednu, svatou, katolickou...“ (v českém Krédu „všeobecnou“ – pozn. překl.). Dnes se pozastavíme u tohoto znaku církve, tedy katolicity neboli všeobecnosti. Předně: co znamená termín „katolická“. Je odvozen z řeckého kath'olòn, což doslova znamená „podle všeho“ čili celek. V jakém smyslu je tento celek aplikován na církev? V jakém smyslu říkáme, že církev je katolická? Řekl bych, že třemi zásadními významy?

1. První. Církev je katolická, protože je prostorem, domem, ve kterém je nám hlášána úplně celá víra a ve kterém je spása, kterou nám přinesl Kristus, nabízena všem. Církev nás přivádí k setkání s Božím milosrdenstvím, jež nás přetváří, protože je v ní přítomen Ježíš Kristus, který jí dává pravé vyznání víry, plnost svátostného života, autenticitu služebného kněžství. V církvi každý z nás nachází to, co je nezbytné k víře, ke křesťanskému životu, abychom se mohli stát svatými a putovat na každém místě a v každé době.

Jako příklad můžeme uvést život v rodině. Každému z nás bylo v rodině dáno všechno, co nám umožňuje růst, zrát a žít. Není možné žít izolovaně, nelze putovat izolovaně, izolovat se. Putuje se a roste ve společenství, v rodině. A tak je tomu v církvi. V církvi můžeme naslouchat Božímu Slovu a být si jisti, že je to poselství, které nám daroval Pán; v církvi můžeme potkat Pána ve svátostech, které jsou jakýmsi otevřenými okny, jimiž k nám přichází Boží světlo, potoky, z nichž čerpáme život samotného Boha; v církvi se učíme žít společenství, lásku, která přichází od Boha. Každý z nás se dnes může zeptat: jak žiji v církvi já? Když jdu do kostela, je to jako bych šel na stadión, na fotbalový zápas? Anebo do kina? Nikoli! Je to něco jiného! Jak chodím do kostela já? Jak přijímám dary, které mi církev nabízí, abych rostl a zrál jako křesťan? Účastním se života komunity nebo jdu do kostela a uzavřu se do svých problémů, izoluji se od ostatních? V tomto prvním smyslu je církev katolická, protože je domovem všech, všichni jsou dětmi církve a všichni jsou v ní doma.

2. Druhý význam. Církev je katolická, protože je všeobecná, je rozptýlena v každé části světa a hlásá evangelium každému muži a ženě. Církev není elitní skupina, nevztahuje se jenom na některé. Církev se neuzavírá, je určena všem lidem, celému lidskému rodu. A jediná církev je přítomna také v jejich nejmenších částech. Každý může říci: v mojí farnosti je přítomna katolická církev, protože je také součástí všeobecné církve, má také plnost Kristových darů, víru, svátosti, služebné kněžství; je ve společenství s biskupem, papežem a je otevřena všem bez rozdílů. Církev se nenachází jenom ve stínu naší zvonice, ale zahrnuje rozma-

nitost lidí a národů, které vyznávají tutéž víru, žijí se toutéž eucharistií, a slouží jim stejní pastýři. Cítit se ve společenství se všemi církvemi, se všemi malými či velkými katolickými společenstvími světa! To je krásné. A potom cítit, že všichni máme poslání, malá i velká společenství, všichni máme otevírat brány, vycházet a šířit evangelium. Ptejme se tedy: co činím proto, abych druhým předával radost ze setkání s Pánem, radost, že patřím k církvi? Zvěstovat a dosvědčovat víru není věcí některých, ale týká se také mne, tebe, každého z nás!

3. Třetí a poslední myšlenka: církev je katolická, protože je „domem harmonie“, kde se umí snoubit jednota a různost, aby společně vytvářely bohatství. Pomysleme na obraz symfonie, což je souznění a harmonie, různé nástroje znějí dohromady; každý si uchovává svůj nezaměnitelný odstín a jednotlivé zvuky se sbíhají v něčem společném. Pak někdo řídí, dirigent; v provedené symfonii všichni vytvářejí harmonii, ale přítomnost žádného nástroje nezaniká, ba dokonce je osobitost každého maximálně doceněna!

Tento krásný obraz nám říká, že církev je jako obrovský orchestr, ve kterém je různost: nejsme všichni stejní a nemáme být všichni stejní. Všichni jsme odlišní, různí, každý má svoje vlastní kvality a to je na církvi krásné: každý přináší to své, co mu dal Bůh, aby obohatil druhé. A mezi tyto složky patří různost, která však nevnaší konflikt, nestaví se do protikladu; je to rozmanitost, která se nechává zakomponovat do harmonie Ducha svatého. On je pravý Mistr, On sám je harmonií. A tady se ptejme: žijeme ve svých společenstvích harmonii anebo se mezi sebou přeme? V mojí farnosti, v mém hnutí, kde jsem v církvi? Vyskytují se klevety? Kde jsou klevety, není harmonie. Nikdy klevety jednoho proti druhému, žádné hádky! Přijímáme druhého, přijímáme, že existuje oprávněná různost, že ten či onen je jiný a že smýšlí tak či onak? I v samotné víře je přece možné tak smýšlet! Anebo usilujeme o uniformizaci všeho? Uniformita však zabíjí život. Život církve je rozmanitý a chceme-li po všech uniformitu, zabíjíme dary Ducha svatého! Prosme Ducha svatého, který je pravým autorem této jednoty v rozmanitosti, této harmonie, aby z nás stále více tvořil „katolíky“, tedy součást církve, která je katolická a všeobecná!

15. Církev je apoštolská (16. 10. 2013)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, když recitujeme Krédo, říkáme: „Věřím v jednu, svatou, všeobecnou, apoštolskou církev.“ Nevím, zda jste se někdy zamýšleli nad významem slova „apoštolská církev“. Možná někdy, když jste navštívil Řím, pomysleli jste na apoštoly Petra a Pavla, kteří zde odevzdali svůj život, aby šířili a dosvědčili evangelium.

Jde však o víc. Vyznávat, že církev je apoštolská, znamená podtrhovat její konstitutivní svazek s apoštoly, s onou malou skupinou dvanácti mužů, které jednoho dne Ježíš jmenovitě povolal k Sobě, aby zůstávali s Ním a posílal je kázat (srov. Mk 3,13-19). „Apoštol“ je totiž řecké slovo a znamená „poslaný“, „vyslaný“. Apoštol je člověk, který byl poslán něco dělat, a apoštolové byli vybráni, povoláni a posláni Ježíšem, aby pokračovali v jeho díle, totiž modlili se – to je první apoštolova práce a druhou je hlásání evangelia. To je důležité, protože, myslíme-li na apoštoly, mohli bychom si myslet, že šli pouze hlásat evangelium a konat spoustu skutků. V prvotní církvi však nastal problém, protože apoštolové museli dělat mnoho věcí, a proto byli ustanoveni jáhni, aby měli apoštolové více času na modlitbu a hlásání Božího slova. Pomyslíme-li na nástupce apoštolů, na biskupy - včetně papeže, protože je také biskupem – musíme se ptát, zda se tento nástupce apoštolů nejprve modlí, a potom, zda hlásá evangelium. Toto znamená být apoštolem, a proto je církev apoštolská. My všichni, chceme-li být apoštoly, jak za chvíli vysvětlím, musíme se ptát: modlím se za spásu světa? Hlásám evangelium? To je apoštolská církev. Je to konstitutivní svazek, který nás pojí s apoštoly. Tím počínaje, chtěl bych nyní krátce poukázat na tři významy adjektiva „apoštolská“ ve vztahu k církvi.

1. Církev je apoštolská, protože je založena na kázání a modlitbě apoštolů, na autoritě, kterou jim dal sám Kristus. Svatý Pavel píše křesťanům z Efesu: „Jste spoluobčané ostatních křesťanů a členové Boží rodiny. Jste jako budova: jejími základy jsou apoštolové a kazatelé mluvící pod vlivem vnuknutí a Kristus Ježíš je nárožní kvádr“ (Ef 2,19-20). Přirovnává tedy křesťany k živým kamenům, jež tvoří budovu, kterou je církev. A tato budova je založena na apoštolech, jako na sloupech, a kamenem, na kterém stojí všechno, je sám Ježíš. Bez Ježíše nemůže existovat církev. Právě Ježíš je bází církve, jejím základem! Apoštolové žili s Ježíšem, naslouchali jeho slovům, sdíleli jeho život a především byli svědky Jeho smrti a vzkříšení. Naše víra, církev, kterou si Kristus přál, se nezakládá na nějaké myšlence, nezakládá se na filosofii, nýbrž na Kristu samotném. A církev je jako rostlina, která během staletí roste, vzkvétá a přináší plody, ale její kořeny pevně tkví v Něm, a zásadní zkušenost Krista, kterou učinili apoštolové, vybraní a posláni Ježíšem, sahá až k nám. Ona maličká rostlinka sahá až do naší doby, taková je církev na celém světě.

2. Ptejme se však: jak se můžeme napojit na ono svědectví, jak může sahat až k nám to, co s Ježíšem prožili

apoštolové, to co od Něho slyšeli? To je druhý význam termínu „apoštolská“. Katechismus katolické církve praví, že církev je apoštolská, protože „s pomocí Ducha, který v ní přebývá, střeží a předává učení, cenný poklad, zdravá slova, která slyšela od apoštolů“ (KKC, 857). Církev po staletí uchovává tento cenný poklad, kterým je Písmo svaté, učení, svátosti, pastýřská služba, takže můžeme být věrní Kristu a mít podíl na samotném Jeho životě. Jako řeka, která proudí dějinami, rozlévá se a zavlažuje, avšak voda, která v ní teče, je stále tou, která vychází z pramene, jímž je Kristus sám. On je Vzkříšený, On je Živý a Jeho slova nepomíjejí, protože On nepomíjí. On je živý a dnes je tady s námi. Slyší nás, mluvíme k Němu a On nám naslouchá, je v našem srdci. Ježíš je dnes s námi! Taková je krása církve: přítomnost Ježíše Krista mezi námi. Přemýšlíme vůbec někdy o tom, jak důležitý je dar, který nám dal Kristus, dar církve, kde se s Ním můžeme setkat? Přemýšlíme někdy vůbec o tom, že právě církev nám v průběhu své cesty staletími navzdory těžkostem, problémům, slabostem a našim hříchům předává autentické Kristovo poselství a dává nám jistotu, že to, co věříme, je skutečně to, co nám sdělil Kristus?

3. Poslední myšlenka. Církev je apoštolská, protože je poslána nést evangelium do celého světa. V průběhu staletí církev pokračuje v poslání, které Ježíš svěřil apoštolům: „Jděte tedy, získejte za učedníky všechny národy, křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal. Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa!“ (Mt 28,19-20). Toto nám řekl Ježíš, abychom to činili! Zdůrazňuji tento aspekt misionářské dimenze, protože Kristus všechny vybízí, aby šli k druhým, posílá nás a žádá nás, abychom se hnuli a přinášeli radost evangelia. Znovu se ptejme: jsme misionáři svým slovem, ale především svým křesťanským životem, svým svědectvím? Anebo jsme křesťany uzavřenými ve svém srdci a ve svých kostelech, křesťany ze sakristie? Křesťany pouhých slov, kteří však žijí jako pohané? Musíme si klást tyto otázky, které nejsou nějakou výčitkou. Také já si to říkám: jaký jsem křesťan? Je moje svědectví opravdové?

Církev má svoje kořeny v učení apoštolů, autentických svědků Krista, ale hledí do budoucna, má pevné vědomí toho, že byla poslána Ježíšem, že je misionářská a přináší Ježíšovo jméno modlitbou, hlásáním a svědectvím. Církev, která se uzavírá v sobě a v minulosti, církev, která se drží pouze drobných pravidel určitých zvyklostí a postojů, je církev, která zrazuje svoji identitu. Uzavřená církev zrazuje vlastní identitu! Objevme tedy dnes znovu veškerou krásu a odpovědnost toho, že jsme církvi apoštolskou! A pamatujte: apoštolskou církvi, protože se modlíme – to je první úkol – a protože hlásáme evangelium svým životem a svými slovy.

16. Maria je vzorem církve (23. 10. 2013)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, v rámci cyklu katechezí o církvi chtěl bych dnes pohlédnout na Marii jakožto obraz a vzor církve. Učiním tak na základě vyjádření Druhého vatikánského koncilu, který v konstituci *Lumen gentium* praví: „Jak učil už sv. Ambrož, Bohorodička je vzor církve, ve víře, lásce a dokonalém spojení s Kristem.“ (č. 63).

1. Vyjděme z prvního aspektu: Maria je vzorem ve víře. V jakém smyslu je Maria pro církev vzorem ve víře? Pomysleme na to, kým byla Panna Maria: židovskou dívkou, která toužila z celého srdce po vykoupení svého lidu. V tomto srdci mladé Izraelské dcery však přebývalo tajemství, které neznala ani ona sama. Podle Božího plánu se měla stát Matkou Vykupitele. Boží posel ji při zvěstování nazývá „plnou milostí“ a zjevuje jí tento plán. Maria přitaká a od té chvíle se jí dostává nového světla. Soustředí se na Ježíše, Božího Syna, který od ní přijal tělo a ve kterém se naplňují přísliby celých dějin spásy. Mariina víra je naplněním víry Izraele. Je v ní soustředěno veškeré putování tohoto lidu očekávajícího vykoupení a v tomto smyslu je vzorem ve víře pro církev, jejímž středem je Kristus, vtělení nekonečné lásky Boží.

Jak prožívala Maria tuto víru? Prožívala ji v jednoduchosti tisíce každodenních starostí a obav každé maminky, jak zajistit jídlo, oblečení, péči o dům... Právě tato její normální existence byla prostorem, ve kterém se odvíjel jedinečný vztah a hluboký dialog mezi ní a Bohem, mezi ní a jejím Synem. Mariino přitakání, které bylo dokonalé hned v počátku, rostlo až k momentu Kříže. Tam její mateřství objalo každého z nás, celý náš život, aby nás vedla ke svému Synovi. Maria žila neustále ponořena v tajemství Boha, který se stal člověkem, jako Jeho první a dokonalá učednice, rozjímalá ve svém srdci všechno ve světle Ducha svatého, aby pochopila a splnila veškerou Boží vůli.

Můžeme si klást otázky: necháváme se osvitit vírou Marie, naší Matky? Anebo ji považujeme za příliš vzdálenou a odlišnou od nás? Hledíme na ni ve chvílích těžkostí, zkoušek a temnot jako na vzor důvěry v Boha, který chce vždycky a jenom naše dobro? Přemýšlejme o tom, možná budeme mít užitek z toho, když objevíme Marii jako obraz a vzor církve právě ve víře, kterou žila.

2. Přejdeme ke druhému aspektu: Maria je vzorem v lásce. Jakým způsobem je Maria pro církev živým příkladem lásky? Pomysleme na její ochotu ve vztahu k příbuzné Alžbětě. Svoji návštěvou jí Panna Maria přinesla nejenom hmatatelnou pomoc, ale také Ježíše, který už v jejím lůně žil. Přinesením Ježíše dostalo se jejímu domu radosti, plné radosti. Alžběta a Zachariáš byli šťastní z toho, že čekali dítě, což se v jejich věku zdálo nemožné, ale dívka Maria jim přinesla úplnou radost, která vychází z Ježíše a Ducha svatého a vyjadřuje se nezištnou láskou, sdílením, pomocí a porozuměním.

Matka Boží chce také nám všem přinést tento obrovský dar, jímž je Ježíš, a s Ním Jeho lásku, pokoj a radost.

Taková je také církev, jako Maria. Církev není obchod, církev není humanitární nadace, církev není nevládní organizace, církev je poslána, aby všem přinášela Krista a Jeho evangelium. Toto je církev. Nepřináší sebe samu. Ať už je malá či velká, silná či slabá, církev přináší Ježíše. A církev má být jako Maria, která šla navštívit Alžbětu. Co přinesla? Ježíše! A církev přináší Ježíše. To je jádro církve. Přinášet Ježíše. Pokud by se hypoteticky stalo, že by církev nepřinášela Ježíše, pak by byla mrtvá. Je to jasné? (potlesk) Musí přinášet Ježíše a musí přinášet Ježíšovu dobročinnost, Ježíšovu lásku, Ježíšovu sílu.

A jakou lásku přinášíme druhým my, kteří jsme církví; každý z nás? Je to Ježíšova láska, která se sdílí, odpouští a provází anebo je to láska poněkud rozředěná? Jako víno rozředěné tak, že se stává vodou. Je taková naše láska? Je to silná láska anebo tak slabá, že následuje jen sympatie a hledá odměnu? Zjistná láska? A jedna otázka: Ježíši se zjistná láska líbí nebo nelíbí? Líbí? Zdá se, že si nejste moc jistí. Líbí nebo nelíbí? (hromadné zvolání „Ne“) Nelíbí! Láska musí být nezištná, jako byla Ježíšova láska. Jaké jsou vztahy v našich farnostech, v našich komunitách? Jednáme spolu jako bratři a sestry? Anebo se posuzujeme, mluvíme špatně jedni o druhých?... Slyšel jsem však, že tady v Římě nikdo nemluví o druhém špatně. Jestli je to pravda, nevím... Pečujeme každý jen o svoji „zahradku“ anebo se staráme jeden o druhého? To jsou otázky týkající se lásky?

3. A krátce poslední aspekt: Maria je vzor spojení s Kristem. Život Panny Marie byl životem ženy jejího lidu: Maria se modlila, pracovala, chodila do synagogy... Avšak každý skutek byl vždycky konán v dokonalém spojení s Ježíšem. Tato jednota vyvrcholila na Kalvárii. Tady se Maria spojila se svým Synem v mučednictví srdce a odevzdáním života Otci za spásu lidstva. Matka Boží přijala za své Synovo utrpení a spolu s Ním přijala Otcovu vůli v oné poslušnosti, která přináší plody a dává pravé vítězství nad zlem a smrtí.

Skutečnost, kterou nás Maria učí, je krásná, totiž být vždycky spojení s Ježíšem. Můžeme si položit otázku: pamatujeme na Ježíše, jenom když se něco nedaří a potřebujeme pomoc, anebo je náš vztah stálý a přátelství hluboké, i když jde o to, abychom jej následovali na cestě kříže?

Prosme Pána, aby nám daroval svoji milost a aby se v našem životě a v životě každého církevního společenství odrážel vzor Marie, Matky církve. Kéž se tak stane.

17. O společenství svatých (30. 10. 2013)

Dobrý den, drazí bratři a sestry!

dnes bych chtěl mluvit o jedné krásné skutečnosti naší víry, kterou je „společenství svatých“. Katechismus katolické církve nám připomíná, že tento výraz označuje dvě skutečnosti: společenství se svatými věcmi a společenství mezi svatými osobami (KKC, 948). Pozařadím se u toho druhého významu. Jde o jednu z nejužitečnějších pravd naší víry, poněvadž nám připomíná, že nejsme osamoceni, ale že existuje společenství života všech, kdo patří ke Kristu. Společenství se rodí z víry, neboť výraz „svatí“ se vztahuje na ty, kteří věří v Pána Ježíše a jsou k Němu přivtěleni v církvi skrze křest. Proto se první křesťané označovali jako „svatí“ (srov. Sk 9,13.32.41; Řím 8,27; 1 Kor 6,1).

1. Janovo evangelium dosvědčuje, že Ježíš před svým umučením prosil Otce za společenství mezi učedníky těmito slovy: „Ať jsou všichni jedno. Jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, tak i oni ať jsou v nás, aby svět uvěřil, že ty jsi mě poslal“ (Jan 17,21). Církev je ve své nejhlubší pravdě společenství s Bohem, důvěrnost s Bohem, společenství lásky s Kristem a s Otcem v Duchu svatém, které pokračuje bratrským společenstvím. Tento vztah mezi Ježíšem a Otcem je „matricí“ svazku mezi námi křesťany. Pokud jsme vnitřně vsazeni do této „matrice“, v této tavící peci lásky, pak se můžeme stát opravdu jediným srdcem a jedinou duší, protože Boží láska spálí naše sobectví, naše předsudky, naše vnitřní i vnější rozdělení. Boží láska spálí i naše hříchy.

2. Uskuteční-li se toto zakořenění ve zdroji Lásky, kterým je Bůh, projevuje se také vzájemným hnutím od bratří k Bohu; zkušenost bratrského společenství mne vede ke společenství s Bohem. Být sjednoceni mezi sebou nás vede ke sjednocení s Bohem, vede nás ke spojení s Bohem, který je naším Otcem. To je druhý aspekt společenství svatých, který bych rád zdůraznil: naše víra potřebuje podporu druhých, zvláště v obtížných momentech. Jsme-li sjednoceni, víra je silnější. Je krásné se vzájemně podporovat v tomto podivuhodném dobrodružství víry! Říkám to proto, že tendence uzavřít se do soukromí ovlivnila také náboženskou oblast, takže se často jenom stěží žádá o duchovní pomoc u těch, kteří s námi sdílejí křesťanskou zkušenost. Kdo z nás všech nezakusil nejistoty, rozpaky, ba dokonce pochyby na cestě víry? Všichni jsme to zakusili, já také. Je to součást cesty víry, součást našeho života. Tím vším nemáme být zaskočení, protože všichni jsme lidmi, kteří jsou poznamenáni křehkostmi a omezeními. Všichni jsme křehcí, všichni jsme omezení. Nicméně, v těchto obtížných momentech je nezbytné důvěřovat v Boží pomoc skrze synovskou modlitbu a současně je důležité nalézat odvahu a pokoru otevřít se druhým, požádat o pomoc, o pomocnou ru-

ku. Kolikrát jen jsme tak učinili a podařilo se nám tak vymanit se z problému a znovu nalézt Boha! V tomto společenství – společenství - communio – znamená společné sjednocení – jsme velkou rodinou, kde si všichni členové pomáhají a podporují se mezi sebou.

3. A pojďme k dalšímu aspektu: společenství svatých přesahuje pozemský život, překračuje smrt a trvá navěky. Toto sjednocení mezi námi je transcendentní a pokračuje v dalším životě. Je to duchovní sjednocení, které se rodí ze křtu a není přerušeno smrtí, nýbrž díky vzkříšenému Kristu dochází své plnosti v životě věčném. Existuje hluboký a nerozlučný svazek mezi těmi, kdo ještě putují na tomto světě – mezi námi – a těmi, kdo překročili práh smrti a vstoupili do věčnosti. Všichni pokřtění tady na zemi, duše v očistci a všichni blažení, kteří jsou již v ráji, tvoří jedinou obrovskou rodinu. Toto společenství mezi zemí a nebem se uskutečňuje zvláště v přímluvné modlitbě.

Drazí přátelé, tuto krásu máme! Je to realita nás všech a činí z nás bratry, provází nás cestou života a umožňuje nám, abychom jednoho dne došli vzhůru do nebe. S důvěrou a radostí se ubírejme touto cestou. Křesťan má být radostný, má mít radost z toho, že má tolik pokřtěných bratří, kteří jdou s ním, je podporován bratřimi a sestrami, kteří jdou toutéž cestou, aby přišli do nebe, a také těmi bratry a sestrami, kteří jsou v nebi a přimlouvají se za nás u Ježíše. Jděme tedy touto cestou s radostí!

18. Vyznávám jeden křest na odpuštění hříchů (13. 11. 2013)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, v Krédu, kterým každou neděli vyznáváme svoji víru, prohlašujeme: „Vyznávám jeden křest na odpuštění hříchů“. Je to jediná výslovná zmínka nějaké svátosti v celém Krédu. Křest je vskutku „branou“ víry a křesťanského života. Zmrtvýchvstalý Ježíš zanechal apoštolům tento odkaz: „Jděte do celého světa a hlásejte evangelium všemu tvorstvu! Kdo uvěří a dá se pokřtít, bude spasen“ (Mk 16,15-16). Posláním církve je evangelizovat a odpouštět hříchy skrze svátost křtu. Vraťme se však ke slovům Kréda. Vyjádření lze rozdělit na tři části: „vyznávám“, „jeden křest“, „na odpuštění hříchů“.

1. „Vyznávám“. Co to znamená? Je to obřadní výraz podtrhující důležitost předmětu, tedy křtu. Vyslovením těchto slov totiž stvrzujeme svoji pravou identitu Božích dětí. Křest je v určitém smyslu průkazem totožnosti křesťana, jeho narození, jeho zrození v církvi. Vy všichni znáte datum svého narození a slavíte narozeniny, že? Všichni slavíme narozeniny. Položím vám jednu otázku, kterou jsem už jednou kladl, ale učiním tak znovu: Kdo z vás si pamatuje datum svého křtu? Ať zvedne ruku... Je vás málo (biskupů se neptám, abych je neuvedl do úzkých...). Učiňme však jedno. Dnes, až se vrátíte domů, zjistěte si den svého křtu, hledejte, protože jsou to druhé narozeniny. První narozeniny se týkají narození k životu a druhé narození v církvi. Uděláte to? Je to domácí úkol: zjistit den, kdy jsem se narodil v církvi, a děkovat Pánu za to, že nám v den křtu otevřel bránu své církve. Ke křtu se zároveň váže naše víra v odpuštění hříchů. Svátost pokání či zpovědi je totiž jakýmsi „druhým křtem“, odkazuje vždycky k tomu prvnímu, aby jej upevnila a obnovila. V tomto smyslu je den našeho křtu počátkem cesty, krásné cesty k Bohu, která trvá celý život. Je to cesta obrácení, která je neustále podporována svátostí pokání. Pomyslete na to, že když se jdeme vyzpovídat ze svých slabostí a hříchů, přicházíme prosit Ježíše o odpuštění, ale také tímto odpuštěním obnovujeme křest. A to je krásné. Každá zpověď je v určitém smyslu slavením křtu. Zpověď proto není pobyt v mučírni, nýbrž slavnost. Zpověď je pro pokřtěné! Slouží k očistě bělostného šatu naší křesťanské důstojnosti!

2. Druhý prvek: „jeden křest“. Tento výraz odkazuje ke slovům sv. Pavla: „Jeden Pán, jedna víra, jeden křest“ (Ef 4,5). Slovo „křest“ znamená (v řečtině) doslova „ponoření“, a tato svátost je skutečně pravým duchovním ponořením do Kristovy smrti, z níž povstáváme spolu s Ním jako nové stvoření (srov. Řím 6,4). Je to obrozující a osvěčující obmytí. Obrození, protože uskutečňuje narození z vody a z Ducha, bez něhož nikdo nemůže vejít do nebeského království

(srov. Jan 3,5). Osvícení, protože ve křtu je člověk naplněn Kristovou milostí, „pravým, světlem, které osvěcuje každého člověka“ (Jan 1,9) a zahání temnotu hříchu. Proto se při obřadu křtu rodičům dává zapálená svíce naznačující toto osvícení. Křest nás zevnitř osvěcuje Ježíšovým světlem. Mocí tohoto daru je pokřtěný povolán k tomu, aby se sám stal „světlem“ – světlem víry, které obdržel – pro bratry, zvláště pro ty, kteří jsou v temnotách a nevidí na horizontu svého života záblesky světla.

Můžeme se ptát: je pro mne křest událost minulosti, izolovaná na určité datum, které vy si dnes zjistíte, anebo živou skutečností, která se v každé chvíli týká mé přítomnosti? Cítíš se silným silou, kterou ti Kristus dává svojí smrtí a svým vzkříšením? Anebo se cítíš skleslým a bez síly? Křest dává sílu a světlo. Cítíš se osvěcen světlem, které přichází od Krista? Jsi mužem, ženou světla? Anebo člověkem postrádajícím Ježíšovo světlo? Je třeba přijmout milost křtu, který je darem, a stát se světlem pro všechny.

3. Nakonec krátký nástin třetího prvku: „na odpuštění hříchů“. Ve svátosti křtu jsou odpuštěny všechny hříchy, prvotní hřích a všechny osobní hříchy, jakož i všechny tresty za hřích. Křtem se otevírá brána k účinné novosti života, který není tísněn tíží negativní minulosti, ale okouší již krásu a dobrotu nebeského království. Jde o mocný zásah Božího milosrdenství do našeho života pro naši spásu. Tento spásonosný zásah neodnímá naší lidské přirozenosti její slabost – všichni jsme slabí a všichni jsme hříšníci – a nesnímá z nás odpovědnost za prosbu o odpuštění, kdykoli pochybíme. Nemohu se dát pokřtít víckrát, ale mohu se zpovídat a tak obnovit milost křtu. A je to jako bych přijal druhý křest. Pán Ježíš je tolik dobrý a nikdy neochabuje v odpouštění. I když se brána křtu, kterou nám do církve otevřel, trochu přivře kvůli našim slabostem a hříchům, zpověď ji znovu otevře, protože je jakýmsi druhým křtem, který nám odpouští všechno a osvěcuje nás, abychom pokračovali v Pánově světle. Pokračujme tedy v radosti, protože život je třeba žít s radostí Ježíše Krista, a ta je Pánovou milostí.

19. Moc odpouštět hříchy (20. 11. 2013)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, minulou středu jsem mluvil o odpuštění hříchů, zejména v souvislosti se křtem. Dnes budeme pokračovat v tématu odpuštění hříchů, ale ve vztahu k takzvané moci klíčů, což je biblický symbol poslání, které dal Ježíš apoštolům.

Především musíme připomenout, že protagonistou odpuštění hříchů je Duch svatý. Když se Zmrtvýchvstalý Ježíš poprvé zjevil apoštolům, dechl na ně a řekl: „Přijměte Ducha svatého! Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou“ (Jan 20,22-23). Ježíš je ve svém proměněném těle novým člověkem, jenž nabízí velikonoční dary, které jsou plodem Jeho smrti a vzkříšení. Jaké jsou to dary? Pokoj, radost, odpuštění hříchů, misijní poslání, ale především dar Ducha svatého, který je jejich zdrojem. Ježíšův dech provázený slovy, jimiž uděluje Ducha, indikuje předávání života, nového života znovuzrozeného z odpuštění.

Avšak ještě před tímto gestem dechu a darem Ducha ukazuje Ježíš svoje rány na rukou a boku. Tyto rány jsou cenou naší spásy. Duch svatý nám přináší Boží odpuštění „procházející“ Ježíšovými ranami. Tyto rány si Ježíš ponechal. I nyní ukazuje Otcí v nebi rány, jimiž nás vykoupil. Mocí těchto ran jsou nám odpouštěny hříchy. Ježíš dal svůj život za náš pokoj, za naši radost, za dar milosti pro naši duši, za odpuštění našich hříchů. Je krásné takto se dívat na Ježíše!

A pojďme ke druhému bodu. Ježíš dal apoštolům moc odpouštět hříchy. Je poněkud neskonné chápat, jak může nějaký člověk odpouštět hříchy, ale tuto moc dává Ježíš. Církev je nositelkou moci klíčů, která otvírá či zavírá. Bůh ve svém svrchovaném milosrdenství odpustí každému člověku, ale On sám si přál, aby ti, kdo patří Kristu a církvi, dostávali odpuštění prostřednictvím služebníků tohoto společenství. Skrze apoštolskou službu se mi dostává Božího milosrdenství, moje viny jsou odpuštěny a je mi darována radost. Ježíš nás tímto způsobem zve, abychom prožívali smíření také v církevní, komunitní dimenzi. A to je krásné. Církev, která je svatá a zároveň potřebuje pokání, nás na cestě obrácení provází celý život. Církev není majitelkou moci klíčů, ale služebníci milosrdenství a raduje se, kdykoliv může tento božský dar nabízet.

Mnozí možná nechápou církevní dimenzi odpuštění, protože panuje neustálý individualismus a subjektivismus, což pocítujeme i my křesťané. Bůh zajisté odpustí každému kajícímu hříšníkovi osobně, ale křesťan je spojen s Kristem a Kristus je sjednocen s církvi. Pro nás křesťany je tu jeden dar navíc a také jeden závazek navíc: pokorně přítom přijímat službu církve. Musíme docenit tento dar, péči, ochranu a také jistotu, že mi Bůh odpustil. Jdu k bratru knězi a řeknu:

„Otče, dopustil jsem se toho a toho...“ A on odpoví: „Odpouštím ti, Bůh ti odpustí.“ V té chvíli jsem si jist, že mi Bůh odpustil. Je krásné mít tuto jistotu, že mi Bůh vždy odpustí a neochabuje v odpouštění. Nesmíme přestat přicházet s žádostí o odpuštění. Je možné pocítovat zahanbení při vyjevování hříchů, ale naše maminky a naše babičky říkávaly, že je lepší se jednou začervenat než tisíckrát blednout strachy. Jednou se člověk začervená, ale hříchy jsou odpuštěny a jde se dál.

Nakonec poslední bod: kněz je nástrojem odpuštění hříchů. Bůh nám odpuštění uděluje v církvi, je nám uděleno skrze službu našeho bratra, kněze. Také on je člověkem, který jako my potřebuje milosrdenství, stává se nástrojem milosrdenství a dává nám bezmeznou lásku Boha Otce. Také kněží mají zapotřebí se zpovídat, i biskupové, všichni jsme hříšníci. Také papež se zpovídá každé dva týdny, protože také papež je hříšník. A zpovědník vyslechne, co mu říkám, poradí mi a odpustí, protože všichni potřebujeme odpuštění. Někdy lze slyšet, jak někdo tvrdí, že se zpovídá přímo Bohu... Ano, jak už jsem řekl, Bůh tě vždycky vyslyší, ale ve svátosti smíření posílá bratra, aby ti udělil odpuštění, jistotu odpuštění jménem církve.

Služba, kterou kněz poskytuje jako Boží služebník při odpouštění hříchů, je velice delikátní a vyžaduje, aby jeho srdce bylo v pokoji, aby měl v srdci pokoj, nezačal s věřícími nevládně, ale byl mírný, laskavý a milosrdný; aby dovedl zasévat do srdcí naději a především aby si uvědomoval, že bratr či sestra přistupující ke svátosti smíření hledá odpuštění a činí tak podobně jako ti, kdo přistupovali k Ježíši, aby je uzdravil. Kněz, který by neměl tuto duchovní dispozici, neměl by tuto svátost udílet, dokud se nezkoriguje. Věřící penitenti mají právo, všichni věřící mají právo nalézt v kněžích služebníky Božího odpuštění.

Drazí bratři, jsme si jako členové církve vědomi krásy tohoto daru, který nám nabízí sám Bůh? Cítíme radost z této péče, z této mateřské pozornosti, kterou vůči nám církev chová? Dovedeme ji jednoduše a vytrvale zhodnocovat? Nezapomínejme, že Bůh nám nikdy nepřestává odpouštět, a prostřednictvím služby kněze nás tiskne v novém objetí, které nás obrozuje, umožňuje nám povstat a znovu se vydat na cestu. Taková je naše cesta, totiž neustále se pozvedat a znovu se vydávat na cestu.

20. Vzkříšení těla (27. 11. 2013)

Drazí bratři a sestry, rád bych dokončil cyklus katechezí o Krédu probíhající v rámci Roku víry, který skončil minulou nedělí. V této a v příští katechezi bych se rád zamyslel nad tématem vzkříšení těla a zaměřil se na dva jeho aspekty, jak je prezentuje Katechismus katolické církve, tj. naše umírání a naše vzkříšení v Ježíši Kristu. Dnes se pozastavím u toho prvního: „zemřít v Kristu“.

1. Běžně se mezi námi vyskytuje pomýlený pohled na smrt. Smrt se týká nás všech a hluboce se nás dotýká, zvláště když nás zasáhne zblízka nebo postihne maličké a bezbranné, což považujeme za „otřesné“. Mě vždycky zasáhne otázka: proč trpí děti? Proč umírají děti? Je-li smrt považována za konec všeho, pak děsí, straší a mění se na hrozbu, která ničí každý sen, každou perspektivu, láme každý vztah a přerušuje každou cestu. Dochází k tomu, považujeme-li svůj život za čas vymezený dvěma póly: narozením a smrtí. Když nevěříme v horizont, který přesahuje obzor přítomného života; žije-li se, jako by Bůh neexistoval. Toto pojetí smrti je typické pro ateistické smýšlení, které interpretuje život jako náhodný výskyt ve světě, jako cestu vstříc nicotě. Existuje však také praktický ateismus, totiž život žitý pouze pro vlastní zájmy, život žitý pro pozemské věci. Pokud se necháme uchvátit touto pomýlenou vizí smrti, nemáme jinou volbu než smrt skrývat, popírat či banalizovat, aby nás nestrašila.

2. Tomuto falešnému řešení se však vzpírá lidské „srdce“, touha po nekonečnu, kterou všichni máme, stesk, který máme po věčnosti. Jaký je tedy křesťanský smysl smrti? Hledíme-li na nejbolestnější momenty svého života, kdy jsme ztratili drahou osobu – rodiče, bratra, sestru, manžela, dítě, přítele – postřehněme, že i uprostřed dramatu této ztráty, která nás drásá, zůstává v srdci přesvědčení, že nemůže být všemu konec, že prokázané a obdržené dobro nebylo marné. V našem nitru existuje mocný instinkt, který nám říká, že náš život se smrtí nekončí.

Tato životní žízeň našla svoji reálnou a spolehlivou odpověď ve zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Ježíšovo vzkříšení nedává pouze jistotu života po smrti, ale osvětluje také samo tajemství smrti každého z nás. Žijeme-li sjednoceni s Ježíšem, jsme-li Mu věrní, budeme schopni s nadějí a pokojem čelit také přechodu smrti. Proto se církev modlí: „Nevyhnutelnost smrti nás sice skličuje, ale utěšuje nás zaslíbení věčného života“ (1. Preface za zemřelé). To je krásná modlitba církve! Člověk přistupuje k umírání tak, jak žil. Je-li můj život cestou spolu s Pánem, cestou důvěry v Jeho nezměrné milosrdenství, budu připraven přijmout poslední okamžik svého pozemského života jako konečné důvěřující vydání se do Jeho vlídných rukou v očekávání, že Jej uzřím tváří v tvář. To je to nejkrásnější,

co nás může potkat: nazírat podivuhodnou tvář Pánovu zpřímá, spatřit Jej tak, jak je: krásný, plný světla, plný lásky a plný něhy. K tomuto cíli jdeme: uvidět Pána.

3. V tomto horizontu lze porozumět Ježíšově výzvě, abychom byli stále připravení, bděli a uvědomovali si, že život na tomto světě je nám dán také jako příprava dalšího života žitého s nebeským Otcem. A vede k tomu bezpečná cesta: dobrá příprava na smrt přebýváním v blízkosti Boha. Toto je jisté: na smrt se připravuji tím, že jsem blízko Ježíše. A jak je možné být nablízku Ježíši? Modlitbou, svátostmi a také praktickým činorodé lásky. Pamatujme, že On je v těch nejslabších a nejpotřebnějších. On sám se s nimi identifikoval ve slavném podobenství o posledním soudu, když říká: „Měl jsem hlad, a dali jste mi najíst, měl jsem žízeň a dali jste mi napít; byl jsem na cestě, a ujali jste se mě, byl jsem nahý, a oblékli jste mě; byl jsem nemocen, a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste ke mně... Cokoli jste udělali pro jednoho z těchto mých nejposlednějších bratří, pro mne jste udělali“ (Mt 25,35-36.40). Bezpečnou cestou je proto obnova citění křesťanské lásky a bratrského dělení, péče o tělesné a duchovní rány našeho bližního. Solidarita ve snášení bolesti a dodávání naděje je předpokladem a podmínkou, abychom jako úděl mohli přijmout království připravené pro nás. Kdo praktikuje milosrdenství, nebojí se smrti. Dobře si to promyslete: Kdo praktikuje milosrdenství, nebojí se smrti! Souhlasíte? (zvolání: Ano!) Řekneme to společně, abychom to nezapomněli? Kdo praktikuje milosrdenství, nebojí se smrti. A proč se nebojí smrti? Protože jí hledí do tváře v ranách svých bližních a překonává ji láskou Ježíše Krista.

Otevřeme-li bránu svého života a svého srdce nejmenším bratřím, pak se také naše smrt stane branou, která nás uvede do nebe, do blažené vlasti, k níž směřujeme v touze, že budeme navěky přebývat s naším Otcem, Bohem, s Ježíšem, s Matkou Boží a svatými.

21. Kristovo a naše vzkříšení (4. 12. 2013)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, dnes se ještě vrátím k výroku Kréda: „věřím ve vzkříšení těla“. Jde o nesnadnou pravdu, která vůbec není zřejmá, protože není jednoduché chápat budoucí skutečnosti v životě ponořeném do tohoto světa. Evangelium nás však osvětluje: naše vzkříšení se úzce pojí k Ježíšovu vzkříšení a fakt, že vstal z mrtvých je důkazem, že existuje vzkříšení z mrtvých. Chtěl bych tedy představit některé aspekty, které se týkají vztahu mezi Kristovým a naším vzkříšením. On vstal z mrtvých a protože byl vzkříšen, také my budeme vzkříšeni.

Prvně, samo Písmo svaté zachycuje cestu k plné víře ve vzkříšení z mrtvých. Ta vyjadřuje víru v Boha, který stvořil celého člověka – duši i tělo, víru v Boha Osoboditele, Boha věrného smlouvě se Svým lidem. Prorok Ezechiel v jednom vidění kontemplanuje otevřené hroby vypovězenců, suché kosti, které se vracejí do života vylitím oživujícího ducha. Toto vidění vyjadřuje naději v budoucí „vzkříšení Izraele“, tedy obrození poraženého a poníženého lidu (srov. Ez 37,1-14).

Ježíš v Novém zákoně naplňuje toto zjevení a spojuje víru ve vzkříšení se svojí Osobou a říká: „Já jsem vzkříšení a život“ (Jan 11,25). Bude to totiž Pán Ježíš, který vzkřísí v poslední den ty, kteří v Něho věří. Ježíš přišel mezi nás, stal se člověkem ve všem jako my, kromě hříchu. Takto nás vzal s Sebou na svou cestu zpět k Otci. On, Vtělené Slovo, usmrcený a vzkříšený, dává svým učedníkům Ducha svatého jako zálohu plného společenství ve svém slavném království, které očekáváme v bdělosti. Toto očekávání je zdrojem a důvodem naší naděje. Naděje, je-li opatrována a střežena - naše naděje, je-li námi pěstovaná a střežená - stává se světlem osvěčujícím naše osobní i komunitní dějiny. Pamatujme neustále, že jsme učedníky Toho, který přišel, přichází denně a přijde na konci. Dokážeme-li více pamatovat na tuto skutečnost, budeme se méně trápit každodenností, méně budeme vězni pomíjivosti, ochotněji a s milosrdným srdcem budeme putovat po cestě spásy.

Další aspekt: co znamená vzkříšení? Vzkříšení nás všech nadejde poslední den, na konci světa jako dílo všemohoucnosti Boha, který vrátí život našemu tělu a znovu jej spojí s duší, mocí Ježíšova Zmrtvýchvstání. Toto je zásadní vysvětlení. Protože Ježíš vstal z mrtvých, budeme vzkříšeni. Máme naději ve vzkříšení, protože On nám k tomuto vzkříšení otevřel bránu. A tato přeměna, toto proměnění našeho těla se připravuje v tomto životě vztahem k Ježíši, ve svátostech a zvláště v eucharistii. My, kteří se sytíme v tomto životě Jeho Tělem a Jeho Krví, budeme vzkříšeni jako On, s Ním a skrze Něho. Jako vstal Ježíš z mrtvých se svým tělem, ale nevrátil se k pozemskému životu, tak budeme vzkříšeni my se svými těly, která budou proměně-

na v těla oslavená. To však není lež! To je pravda. Věříme, že Ježíš vstal z mrtvých a v této chvíli žije. A vy věříte, že Ježíš je živý? A pokud Ježíš žije, myslíte, že nás nechá zemřít a nevzkřísí nás? Nikoli! On nás očekává a protože vstal z mrtvých, moc Jeho zmrtvýchvstání vzkřísí nás všechny.

Poslední bod: již v tomto životě máme účast na Kristově Zmrtvýchvstání. Je-li pravdou, že Ježíš nás vzkřísí na konci časů, je také pravdou, že jsme spolu s Ním byli v určitém smyslu vzkříšeni. Život věčný počíná již v této chvíli, začíná v průběhu celého života. Jsme totiž už vzkříšeni křtem, jsme vsazeni do smrti a vzkříšení Krista a účastníme se nového života, který je Jeho životem. Proto v očekávání posledního dne neseeme v sobě sémě vzkříšení jako anticipaci plného vzkříšení, kterého se nám dostane. Proto také tělo každého z nás je ozvěnou věčnosti, a proto jej máme vždycky ctít. Zejména je třeba ctít a milovat život těch, kteří trpí, aby pocítili blízkost Božího království, tedy onoho stavu věčného života, ke kterému se ubíráme. Tato myšlenka nám dává naději: jsme na cestě ke vzkříšení. Vidět Ježíše, setkat se s Ježíšem - to je naše radost! Budeme všichni spolu – nikoli tady na náměstí, jinde - ale radostně s Ježíšem. Toto je náš úděl.

22. Život věčný, poslední soud (11. 12. 2013)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, dnes bych rád začal poslední řadu katechezí o našem vyznání víry, tedy o článku „věřím v život věčný“. Zastavím se zvláště u posledního soudu. ...ale netřeba mít strach, poslyšme, co říká Boží Slovo. V Matoušově evangeliu k tomu čteme: Až Kristus, „přijde ve slávě a s ním všichni andělé... a budou před něj shromážděny všechny národy, oddělí jedny od druhých, jako pastýř odděluje ovce od kozlů. Ovce postaví po své pravici, kozly po levici... a půjdou do věčného trápení, spravedliví však do věčného života“ (Mt 25,31-33.46). Když myslíme na Kristův návrat a na poslední soud, který vyjeví až do posledního důsledku dobro, jež každý během svého pozemského života vykonal anebo opomněl vykonat, cítíme, že stojíme před tajemstvím, které nás přesahuje a které si nedovedeme ani představit. Tajemstvím, které v nás téměř instinktivně vzbuzuje bázeň a možná i úzkost. Pokud však o této skutečnosti přemýšlíme správně, nemůže než rozšiřovat křesťanovo srdce a být velkým důvodem útěchy a důvěry.

V této souvislosti zní svědectví prvních křesťanských společenství více než podmanivě. Své bohoslužby a modlitby totiž obvykle provázela zvoláním Maranathà, což je výraz tvořený dvěma aramejskými slovy, která - podle toho, jak jsou vyslovena - lze chápat jako prosbu: „Přijď Pane!“ anebo jako jistotu živenou vírou: „Ano, Pán přijde, Pán je blízko“. Je to zvolání, kterým celé křesťanské zjevení vrcholí na konci podivuhodné kontemplace, kterou nám podává kniha Zjevení sv. Jana (srov. Zj 22,20). Jménem celého lidstva a jako jeho prvotina se v ní církev-nevěsta obrací ke Kristu, svému Ženichovi, v dychtivém očekávání Jeho objetí, Ježíšova objetí, které je plností života a plností lásky. Takto nás Ježíš objímá. Přemýšlíme-li o soudu v této perspektivě, každý strach a váhání zmizí a přenechá místo očekávání a hluboké radosti. Bude to okamžik, ve kterém budeme konečně uznáni za připravené k tomu, abychom byli oděni Kristovou slávou jako svatebním šatem a uvedeni na hostinu, jež je obrazem plného a definitivního společenství s Bohem.

Druhý důvod důvěry nám nabízí sdělení, že ve chvíli soudu nebudeme sami. V Matoušově evangelium nám samotný Ježíš oznamuje, jak na konci časů ti, kteří jej následovali, zaujmou místo v Jeho slávě, aby spolu s Ním soudili (srov. Mt 19,28). Apoštol Pavel potom v listu napsaném Korintské komunitě tvrdí: „Což nevíte, že křesťané budou soudit svět? Čím spíše všední věci!“ (1 Kor 6,2-3). Je krásné vědět, že kromě Krista, našeho Přímluvce, našeho Advokáta u Otce (srov. 1 Jan 2,1), budeme moci v onom přívalu počítat s přímluvou a blahovůlí mnoha našich starších bratří a sester, kteří nás na cestě víry předešli, nabídli za nás

svůj život a nadále nás nevýslovně milují! Svátí už žijí před Boží tváří, v záři Jeho slávy, orodují za nás, kteří dosud žijeme na zemi. Tato útěcha vzbuzuje v našem srdci jistotu! Církev je opravdu matkou a jako maminka usiluje o dobro svých dětí, zvláště těch vzdálených a trpících, dokud nedojde svojí plností v oslaveném Kristově těle se všemi svými členy.

Další podnět nám nabízí Janovo evangelium, kde se výslovně tvrdí, že „Bůh přece neposlal svého Syna na svět, aby svět odsoudil, ale aby svět byl skrze něho spasen. Kdo v něho věří, není souzen; kdo nevěří, už je odsouzen, protože neuvěřil ve jméno jednorozeného Syna Božího“ (Jan 3,17-18). Znamená to, že onen poslední soud již začal, začíná nyní během našeho života. Tento soud je vynášen v každém okamžiku jako potvrzení naší víry přijímající spásu, která je přítomná a působí v Kristu anebo naší nevíry a následného uzavření se do sebe samých. Avšak, uzavíráme-li se Ježíšově lásce, sami se odsuzujeme. Spása spočívá v otevření Ježíši. On nás zachraňuje. Jsme-li hříšníci – což jsme všichni – prosíme Jej o odpuštění a jdeme k Němu s odhodláním být dobří, Pán nám odpouští. K tomu se však musíme otevřít Ježíšově lásce, která je silnější než všechno ostatní. Ježíšova láska je velkolepá, Ježíšova láska je milosrdná, Ježíšova láska odpouští. Musíš se však otevřít a otevřít znamená litovat, obvinít se z toho, co jsme neučinili dobře. Pán Ježíš se daroval a stále se nám dává, aby nás zahrnul veškerým milosrdenstvím a láskou Otcovou. My se tedy v jistém smyslu můžeme stát soudci sebe samých, odsoudit sami sebe k vyloučení ze společenství s Bohem a bratřimi. Neochabujme proto v bdělosti nad svými myšlenkami a svými postoji, abychom již nyní mohli předjímat vřelost a nádheru Boží tváře, kterou budeme ve věčném životě kontemplovat ve vší plnosti. To bude krása. Kupředu tedy, mysleme na tento soud, který začíná nyní a už začal. Jdeme vpřed tak, ať se naše srdce otevírá Ježíši a Jeho spáse. Kupředu beze strachu, protože Ježíšova láska je mocnější a prosíme-li o odpuštění svých hříchů, On nám odpouští. Ježíš je takový. Kupředu tedy s jistotou, že nás přivede do nebeské slávy!

23. Křest není formalita (8. 1. 2014)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, dnes začneme cyklus katechezí o svátostech a první z nich se bude týkat křtu. Šťastnou shodou okolností připadá právě na tuto neděli svátek Křtu Páně.

1. Křest je svátost, na které se zakládá sama naše víra a v níž jsme naroubováni jako živé údy v Krista a Jeho církve. Spolu s eucharistií a biřmováním představuje takzvanou „křesťanskou iniciaci“, jež je jediným velkým svátostným celkem, který nás připodobňuje Pánu a činí z nás živé znamení Jeho přítomnosti a Jeho lásky.

Může nás napadnout otázka: je křest opravdu nezbytný k tomu, abychom mohli křesťansky žít a následovat Ježíše? Není to vlastně jen pouhý rituál, formální církevní akt, kterým se chlapečkovi či holčičce dává jméno? Tato otázka nás může napadnout. V této souvislosti jsou objevná slova apoštola Pavla: „Copak nevíte, že my všichni, kteří jsme byli křtem ponořeni v Krista Ježíše, byli jsme tím křtem ponořeni do jeho smrti? Tím křestním ponořením do jeho smrti byli jsme spolu s ním pohřbeni. A jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých Otcovou slávou, tak i my teď musíme žít novým životem“ (Řím 6,3-4). Nejde tudíž o formalitu! Je to úkon, který se hluboce dotýká naší existence. Pokřtěné nebo nepokřtěné dítě není jedno a totéž. Není totéž, je-li někdo pokřtěný a někdo nepokřtěný. Křtem jsme byli vnořeni do nevyčerpatelného zdroje života, kterým je Ježíšova smrt, největší skutek lásky celých dějin. A díky této lásce můžeme žít novým životem, nebýt vydáni napospas zlu, hříchu a smrti, nýbrž žít ve společenství s Bohem a s bratřími.

2. Mnozí z nás si na přijetí této svátosti vůbec nepamatují, což je samozřejmé, pokud jsme byli pokřtěni hned po narození. Již dvakrát či třikrát jsem se tady na náměstí ptal: Kdo z vás si vzpomíná na datum svého křtu, ať zvedne ruku! Je důležité znát den, ve kterém jsme byli ponořeni do onoho proudu Ježíšovy spásy. A dovolím si dát vám jednu radu. A spíše než radu, tak takový úkol na dnešek. Zjistěte si dnes doma datum svého křtu, abyste věděli, na kdy tento tak krásný den připadl. Znat datum svého křtu, znamená znát šťastné datum. Jeho neznalostí riskujeme ztrátu paměti toho, co pro nás učinil Pán, paměti daru, kterého se nám dostalo. V takovém případě bychom křest začali považovat jenom za událost, ke které došlo v minulosti - a to nikoli z naší vůle, ale našich rodičů -takže by neměla žádný dopad na naši přítomnost. Musíme probudit paměť svého křtu. Jsme povoláni žít svůj křest každý den jako aktuální skutečnost svého života. Následujeme-li Ježíše a zůstáváme-li v církvi i přes svá omezení, křehkosti a svoje hříchy, pak je tomu tak díky této svátosti, která nás učinila novým stvořením a kterou jsme byli oblečeni v Krista. Mocí křtu jsme totiž byli po

osvobození od prvotního hříchu začlenění do Ježíšova vztahu s Bohem Otcem a stali se nositeli nové naděje, protože křest nám dává novou naději, naději, že jdeme celý život cestou spásy. Nic a nikdo nemůže tuto naději udusit, protože naděje neklame. Pamatujte, že naděje v Pána nikdy neklame. Díky křtu jsme schopni odpustit a mít rádi toho, kdo nás uráží a působí nám zlo, a dokážeme rozpoznat v posledních a chudých tvář Pána, který nás navštěvuje a stává se naším bližním. Křest nám pomáhá rozpoznat Ježíšovu tvář ve tváři strádajících a trpících lidí, v našich bližních. To všechno je možné díky síle křtu!

3. A poslední důležitý prvek. Zeptám se: může někdo pokřtít sám sebe? Nikdo nemůže sám sebe pokřtít! Nikdo. Můžeme o to požádat, toužit po tom, ale vždycky máme zapotřebí někoho, kdo nám udělí tuto svátost ve jménu Páně. Křest je totiž darem, jehož se dostává v kontextu péče a bratrského sdílení. V dějinách vždycky jeden křtí druhého, ten dalšího a ten zase dalšího... je to řetězec. Řetězec milosti. Nemohu pokřtít sám sebe. O křest musím požádat druhého. Je to úkon bratrství, spříznění s církví. Ve slavení křtu tak můžeme rozpoznat ty nejopravdovější rysy církve, která jako matka neustále rodí nové děti v Kristu působením Ducha svatého.

Ze srdce tedy prosme Pána, abychom mohli v každodenním životě stále více zakoušet tuto milost, které se nám dostalo křtem, a když nás potkají naši bratři, aby se mohli setkat s opravdovými Božími dětmi, opravdovými bratry a sestrami Ježíše Krista, opravdovými členy církve. A nezapomeňte dnešní úkol: zjistit si a zeptat se na datum svého křtu. Stejně jako znám datum svého narození, musím znát také datum svého křtu, protože je to sváteční.

24. Mocí křtu jsme učedníky i misionáři (15. 1. 2014)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, minulou středu jsme zahájili krátký cyklus katechezí o svátostech, počínaje křtem. A u křtu bych se chtěl zastavit také dnes, abych zdůraznil jeden velmi důležitý účinek této svátosti. Činí z nás totiž údy Kristova těla a Božího lidu. Svátý Tomáš Akvinský poukazuje na to, že ten, kdo obdržel křest, je přivtělen ke Kristu jakoby byl jeho údem a přičleněn ke společenství věřících (srov. Summa Theologie III, q.69, art.5; q.70, art.1), to znamená k Božímu lidu. Podle učení Druhého vatikánského koncilu dnes říkáme, že křtem vstupujeme do Božího lidu, stáváme se členy putujícího lidu, lidu, který putuje v dějinách.

Jako se z generace na generaci předává život, tak také znovuzrozením ze křtu se z generace na generaci předává milost, a s touto milostí křesťanský lid putuje v čase jako řeka, která zavlažuje zemi a ve světě šíří Boží požehnání. Poněvadž Ježíš, jak jsme slyšeli v evangeliu (Mt 28,18-20), řekl, aby učedníci šli a křtili, existuje od té doby až dodnes nepřetržitý řetězec předávání víry skrze křest. A každý z nás je článkem onoho řetězce, každý článek je krokem vpřed jako řeka, která zavlažuje. Taková je milost Boží a taková je naše víra, kterou máme předávat svým dětem, aby ji, až dospějí, mohly předávat svým dětem. Takový je křest. Proč? Protože křtem se stáváme Božím lidem, který předává víru. Toto je velmi důležité. Boží lid putuje a předává víru.

Mocí křtu se stáváme učedníky-misionáři povolání nést evangelium do světa (Evangelii gaudium, 120). „Každý pokřtěný bez ohledu na svoji funkci v církvi či stupeň vzdělání svojí víry je aktivním podmětem evangelizace,... Nová evangelizace v sobě musí zahrnovat nový protagonismus každého pokřtěného“ (ibid.), všech, celého Božího lidu, nový protagonismus každého pokřtěného. Boží lid je lidem učedníků, protože víru dostává, a také misionářů, protože víru předává. A působí to v nás křest, který nám dává milost, a předává víru. Všichni v církvi jsme učedníci a to stále, po celý život; a všichni jsme misionáři, každý na místě, které mu Pán přidělil. Všichni, i ten nejmenší je misionářem, a ten, kdo vypadá jako nejstarší, je učedníkem. Někdo z vás poví: „Ale biskupové nejsou učedníci, biskupové znají všechno; papež ví všechno, není učedník“. Nikoli, také biskupové i papež musejí být učedníci, protože nejsou-li učedníky, nepočínají si dobře, nemohou být misionáři, nemohou předávat víru. Všichni jsme učedníky i misionáři.

Existuje nerozlučitelný svazek mezi mystickou a misionářskou dimenzí křesťanského povolání; obě jsou zakořeněny ve křtu. „Obdržením víry a křtu křesťané přijímají hnutí Ducha svatého, který vede k vyznávání Ježíše Krista jako Božího Syna a k nazývání Boha

Otcem, „Abba“. Všichni pokřtění a všechny pokřtěné... jsme povoláni žít a sdílet společenství s Trojicí, poněvadž evangelizace je výzva k účasti na trojičním společenství“ (Dokument z Aparecidy, 157).

Nikdo se nespasí sám. Jsme společenstvím věřících, jsme Boží lidem a v tomto společenství zakoušíme krásu sdíleného okoušení lásky, která nás všechny předchází, ale současně nás žádá, abychom byli „přívodem“ milosti jedněch ke druhým, navzdory svým omezením a svým hříchům. Komunitní dimenze není jenom nějakým rámcem, přílohou, nýbrž je integrující součástí křesťanského života, svědectví a evangelizace. Křesťanská víra se rodí a žije v církvi, a při křtu slaví rodiny a farnosti přivtělení nového údu ke Kristu a k Jeho tělu, kterým je církev (srov. ibid.,175).

V souvislosti s důležitostí křtu pro Boží lid jsou příznačné dějiny křesťanského společenství v Japonsku. To zakusilo tvrdé pronásledování počátkem 17. století. Byli tam mnozí mučedníci, členové kléru byli vyhnáni ze země a tisíce věřících bylo zabito. Žádný kněz v Japonsku nezůstal, všichni byli vyhnáni. Společenství se tedy stáhlo do ilegality, ve skrytu uchovávalo víru a modlitbu. A když se narodilo dítě, tatínek s maminkou jej pokřtili, protože v určitých situacích mohou křtít všichni věřící. Když se přibližně po dvou a půl století vrátili misionáři do Japonska, vyšly tisíce křesťanů ven a církev mohla znovu růst. Přežili milostí svého křtu! Toto je obrovské: Boží lid předává víru, křtí svoje děti a jde vpřed. I v tajnosti uchovali silného komunitního ducha, protože křest z nich učinil jediné Kristovo tělo. Byli izolováni a skryti, ale neustále byli členy Božího lidu, členy církve. Z těchto dějin se můžeme mnohé naučit.

25. Mocí křtu jsme učedníky i misionáři (15. 1. 2014)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, minulou středu jsme zahájili krátký cyklus katechezí o svátostech, počínaje křtem. A u křtu bych se chtěl zastavit také dnes, abych zdůraznil jeden velmi důležitý účinek této svátosti. Činí z nás totiž údy Kristova těla a Božího lidu. Svátý Tomáš Akvinský poukazuje na to, že ten, kdo obdržel křest, je přivtělen ke Kristu jakoby byl jeho údem a přičleněn ke společenství věřících (srov. Summa Theologie III, q.69, art.5; q.70, art.1), to znamená k Božímu lidu. Podle učení Druhého vatikánského koncilu dnes říkáme, že křtem vstupujeme do Božího lidu, stáváme se členy putujícího lidu, lidu, který putuje v dějinách.

Jako se z generace na generaci předává život, tak také znovuzrozením ze křtu se z generace na generaci předává milost, a s touto milostí křesťanský lid putuje v čase jako řeka, která zavlažuje zemi a ve světě šíří Boží požehnání. Poněvadž Ježíš, jak jsme slyšeli v evangeliu (Mt 28,18-20), řekl, aby učedníci šli a křtili, existuje od té doby až dodnes nepřetržitý řetězec předávání víry skrze křest. A každý z nás je článkem onoho řetězce, každý článek je krokem vpřed jako řeka, která zavlažuje. Taková je milost Boží a taková je naše víra, kterou máme předávat svým dětem, aby ji, až dospějí, mohly předávat svým dětem. Takový je křest. Proč? Protože křtem se stáváme Božím lidem, který předává víru. Toto je velmi důležité. Boží lid putuje a předává víru.

Mocí křtu se stáváme učedníky-misionáři povolání nést evangelium do světa (Evangelii gaudium, 120). „Každý pokřtěný bez ohledu na svoji funkci v církvi či stupeň vzdělání svojí víry je aktivním podmětem evangelizace,... Nová evangelizace v sobě musí zahrnovat nový protagonismus každého pokřtěného“ (ibid.), všech, celého Božího lidu, nový protagonismus každého pokřtěného. Boží lid je lidem učedníků, protože víru dostává, a také misionářů, protože víru předává. A působí to v nás křest, který nám dává milost, a předává víru. Všichni v církvi jsme učedníci a to stále, po celý život; a všichni jsme misionáři, každý na místě, které mu Pán přidělil. Všichni, i ten nejmenší je misionářem, a ten, kdo vypadá jako nejstarší, je učedníkem. Někdo z vás poví: „Ale biskupové nejsou učedníci, biskupové znají všechno; papež ví všechno, není učedník“. Nikoli, také biskupové i papež musejí být učedníci, protože nejsou-li učedníky, nepočínají si dobře, nemohou být misionáři, nemohou předávat víru. Všichni jsme učedníky i misionáři.

Existuje nerozlučitelný svazek mezi mystickou a misionářskou dimenzí křesťanského povolání; obě jsou zakořeněny ve křtu. „Obdržením víry a křtu křesťané přijímají hnutí Ducha svatého, který vede k vyznávání Ježíše Krista jako Božího Syna a k nazývání Boha

Otcem, „Abba“. Všichni pokřtění a všechny pokřtěné... jsme povoláni žít a sdílet společenství s Trojicí, poněvadž evangelizace je výzva k účasti na trojičním společenství“ (Dokument z Aparecidy, 157).

Nikdo se nespasí sám. Jsme společenstvím věřících, jsme Boží lidem a v tomto společenství zakoušíme krásu sdíleného okoušení lásky, která nás všechny předchází, ale současně nás žádá, abychom byli „přívodem“ milosti jedněch ke druhým, navzdory svým omezením a svým hříchům. Komunitní dimenze není jenom nějakým rámcem, přílohou, nýbrž je integrující součástí křesťanského života, svědectví a evangelizace. Křesťanská víra se rodí a žije v církvi, a při křtu slaví rodiny a farnosti přivtělení nového údu ke Kristu a k Jeho tělu, kterým je církev (srov. ibid.,175).

V souvislosti s důležitostí křtu pro Boží lid jsou příznačné dějiny křesťanského společenství v Japonsku. To zakusilo tvrdé pronásledování počátkem 17. století. Byli tam mnozí mučedníci, členové kléru byli vyhnáni ze země a tisíce věřících bylo zabito. Žádný kněz v Japonsku nezůstal, všichni byli vyhnáni. Společenství se tedy stáhlo do ilegality, ve skrytu uchovávalo víru a modlitbu. A když se narodilo dítě, tatínek s maminkou jej pokřtili, protože v určitých situacích mohou křtít všichni věřící. Když se přibližně po dvou a půl století vrátili misionáři do Japonska, vyšly tisíce křesťanů ven a církev mohla znovu růst. Přežili milostí svého křtu! Toto je obrovské: Boží lid předává víru, křtí svoje děti a jde vpřed. I v tajnosti uchovali silného komunitního ducha, protože křest z nich učinil jediné Kristovo tělo. Byli izolováni a skryti, ale neustále byli členy Božího lidu, členy církve. Z těchto dějin se můžeme mnohé naučit.

26. Svátost biřmování (29. 1. 2014)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, v této třetí katechezi o svátostech se zastavíme u biřmování, které je třeba chápat v souvislosti se křtem, ke kterému se neoddělitelně váže. Obě tyto svátosti spolu s eucharistií tvoří jedinou spásonosnou událost, která se nazývá »křesťanská iniciace« a kterou jsme začlenění v Ježíši Kristu, usmrčeném a vzkříšeném, a stáváme se novým stvořením a údý církve. Proto se původně tyto tři svátosti udělovaly najednou na konci katechumenátu, obvykle o Velikonoční vigílii. Ustálil se tak průběh formace a postupné zařazení do křesťanského společenství, což mohlo trvat i několik let. Nejprve křest, potom následovalo biřmování a eucharistie. Běžně se mluví o svátosti biřmování, což znamená pomazání. A vskutku jsme olejem zvaným křížmo mocí Ducha svatého připodobnění Ježíši Kristu, který je jediným pravým »pomazaným«, Mesiášem, svatým Božím. Termín biřmování nám dále říká, že tato svátost způsobuje růst křestní milosti: pevněji nás spojuje s Kristem, dokonaleji nás spojuje s církví, poskytuje nám zvláštní sílu Ducha svatého, abychom šířili a bránili víru, vyznávali Kristovo jméno a abychom se nikdy nestyděli za kříž (KKC, 1303).

Proto je třeba pečovat o to, aby naše děti, naše mládež obdržely tuto svátost. Všichni se staráme, aby byly pokřtěny a je to dobře, ale možná, že nevěnujeme tolik péče tomu, aby byly biřmovány. Zůstanou pak na půli cesty a neobdrží Ducha svatého, který je v křesťanském životě tolik důležitý, neboť nám dává sílu jít vpřed. Zamysleme se každý z nás trochu: máme opravdu starost, aby naše děti, naše mládež obdržely biřmování? Je to důležité! A pokud máte doma děti, dospívající, kteří ještě nebyli biřmováni a již dosáhli potřebného věku, učíňte vše, co lze, aby mohli dokončit křesťanskou iniciaci a obdržet sílu Ducha svatého. Je to důležité!

Je přirozeně nezbytné nabídnout biřmovancům dobrou přípravu, která má přivést k osobnímu přilnutí k víře v Krista a probudit v nich citění příslušnosti k církvi.

Biřmování – jako každá svátost – není dílem lidí, nýbrž Boha, který pečuje o náš život, aby nás připodobnil k obrazu svého Syna a uschoptil nás milovat jako On. Činí tak tím, že nám vlévá Ducha svatého, jehož působení prostupuje celého člověka a celý život a projevuje se sedmi dary, na které ve světle Ducha svatého tradice vždycky poukazovala. Těchto sedm darů... Nechci se ptát, zda si pamatujete těchto sedm darů. Možná, že je znáte všechny... Ale vyjmenuji je vaším jménem. Jsou to: moudrost, rozum, rada, síla, poznání, zbožnost a bázeň Boží. Právě tyto dary jsou nám dány Duchem svatým ve svátosti biřmování. Těmto darům chci věnovat katecheze, které budou následovat po tomto cyklu věnovanému svátostem.

Když přijmeme Ducha svatého do svého srdce a necháme jej působit, sám Kristus se v nás zpřítomňuje a nabývá podoby v našem životě; On sám se skrze nás modlí, odpouští, dodává naději a útěchu, slouží bratřím, stává se bližním těm, co jsou v nouzi a těm posledním, vytváří společenství a rozsévá pokoj. Pomyslete, jak důležité to je: skrze Ducha svatého sám Kristus přichází a koná toto vše mezi námi a pro nás! Proto je důležité, aby děti a mládež obdrželi svátost.

27. Svátost eucharistie (5. 2. 2014)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, dnes k vám budu mluvit o eucharistii. Eucharistie tvoří spolu se křtem a biřmováním jádro „křesťanské iniciace“ a je zdrojem samotného života církve. V této svátosti lásky totiž pramení každá autentická cesta víry, společenství a svědectví.

Již to co vidíme, shromažďujeme-li se ke slavení eucharistie, mše, nám umožňuje vytušit, co se chystáme prožívat. Ve středu prostoru určeného ke slavení je oltář, stůl pokrytý ubrusem, což navozuje dojem hostiny. U stolu je kříž, který ukazuje, že se na tomto oltáři přináší oběť Kristova. On je duchovním pokrmem, kterého se nám tam dostává pod způsoby chleba a vína. Vedle obětního stolu je ambon, tedy místo, odkud se hlásá Boží Slovo a které ukazuje, že se tam shromažďujeme, abychom naslouchali Pánu, který promlouvá skrze Písmo svaté, a že pokrmem, který tam dostáváme, je také Jeho Slovo.

Slovo a Chléb se ve mši stávají jedním celkem jako v Poslední večeři, kdy se všechna Ježíšova slova, všechna znamení, která učinil, kondenzovala v gestu lámání chleba a podávání kalicha, které předjímalo oběť kříže, a ve slovech: „Vezměte a jezte, toto je moje tělo... Vezměte, pijte, to je kalich mé krve“.

Ježíšovo gesto při Poslední večeři je nejzazším díkůvzdáním Otci za Jeho lásku a Jeho milosrdenství. „Díkůvzdání“ se řecky řekne „eucharistie“. Proto se tato svátost nazývá eucharistie. Je vrcholným díkůvzdáním Otci, který nás tolik miloval, že nám z lásky dal svého Syna. Výraz „eucharistie“ v sobě proto zahrnuje celé toto gesto, které je gestem Boha a zároveň člověka, gestem Ježíše Krista, pravého Boha a pravého člověka.

Slavení eucharistie je tedy mnohem víc než pouhá hostina: je vlastní památkou Ježíšovy Paschy, ústředního tajemství spásy. „Památka“ neznamena jen vzpomínku, pouhou připomínku, nýbrž skutečnost, že kdykoli slavíme tuto svátost, účastníme se tajemství umučení, smrti a vzkříšení Krista. Eucharistie je vrcholem spásonosného Božího činu: Pán Ježíš se stává chlebem lámaným pro nás, neboť nás obdařuje svým milosrdenstvím a svou láskou, takže obnovuje naše srdce, naše bytí a způsob, kterým se vztahujeme k Němu a k bratřím. Proto, když přistupujeme k této svátosti, říká se jí „svaté přijímání“ (ricevere la Comunione – dosl. přijmout společenství, pozn. překl.). To znamená, že mocí Ducha svatého nás účast na eucharistickém stolu jedinečně a hluboce připodobňuje Kristu a dává nám již nyní předběžně zakoušet plné společenství s Otcem, které bude charakterizovat nebeskou hostinu, kde se budeme se všemi svatými radovat z kontemplace Boha tváří v tvář.

Drazí přátelé, nikdy neděkujeme Pánu dostatečně za dar, který nám věnoval v eucharistii! Je to veliký dar a proto je velmi důležité účastnit se nedělní mše. Jít na mši nejenom se modlit, ale také přijímat eucharistii, chléb, který je tělem Ježíše Krista, jenž nám dává spásu, odpouští nám a sjednocuje nás s Otcem. Je krásné to činit! Jdeme na mši každou neděli, protože je to den Pánova zmrtvýchvstání. Proto je neděle pro nás tolik důležitá. V eucharistii vnímáme vlastní příslušnost k církvi, Božímu lidu, Božímu Tělu, k Ježíši Kristu. Nikdy nedokážeme pochopit veškerou její hodnotu a bohatství. Prosme Jej proto, aby tato svátost v církvi nadále uchovávala Jeho živou přítomnost a ztvárňovala naše společenství v lásce a sdílení podle srdce Otce. A činíme tak po celý život, ale začíná se dnem prvního svatého přijímání. Je důležité, aby se děti dobře připravili na první svaté přijímání a každé dítě k němu přistoupilo, protože je to po křtu a biřmování první krok mohutné příslušnosti k Ježíši Kristu.

28. Jak prožívat eucharistii (12. 2. 2014)

Dobrý den, drazí bratři a sestry!

v poslední katechezi jsem vysvětlil, že eucharistie nás uvádí do reálného společenství s Ježíšem a Jeho tajemstvím. Nyní si můžeme položit otázky týkající se vztahu mezi eucharistií, kterou slavíme a svým životem, jako církve i jednotliví křesťané. Položme si otázku, jak žijeme eucharistií? Když jdeme v neděli na mši, jak ji prožíváme? Je to jen slavnostní chvíle, ustálená tradice, příležitost k setkání nebo k pocitu uspokojení anebo je něčím víc?

Existují velmi konkrétní signály, jež umožňují chápat, jak to všechno prožíváme, jak prožíváme eucharistii; signály, které nám říkají, zda prožíváme eucharistii dobře nebo méně dobře. Prvním ukazatelem je způsob, jakým se díváme na druhé a jakým o nich uvažujeme. V eucharistii Kristus vždy nově uskutečňuje sebedarování, které dokonal na kříži. Celý Jeho život je činem naprostého sdílení se z lásky. Proto rád pobýval s učedníky a lidmi, které poznal. Pro Něho to znamenalo sdílet s nimi jejich tužby, problémy a vše, co hýbalo jejich duší a životem. Když se nyní účastníme mše svaté, setkáváme se s muži a ženami všeho druhu: mladými, starými, dětmi, chudými, dobře postavenými, místními nebo cizinci, celými rodinami nebo jednotlivci... Vede mne však eucharistie, kterou slavím, k tomu, abych všechny vnímal jako opravdové bratry a sestry? Posiluje ve mně schopnost radovat se s radujícími a plakat s plačícími? Pohání mne k tomu, abych se vydal za chudými, nemocnými a vytláčenými na okraj? Pomáhá mi rozpoznat v nich Ježíšovu tvář?

Všichni jdeme na mši, protože máme rádi Ježíše a chceme v eucharistii mít společenství v jeho umučení a vzkříšení. Máme však rádi bratry a sestry, jež jsou v nouzi, jak to žádá Ježíš? Například v Římě jsme byli v těchto dnech svědky mnoha trampot ve společnosti nebo v důsledku dešťů, které způsobily tolik škod v celých čtvrtích, v důsledku nezaměstnanosti, která vyplývá z ekonomické krize na celém světě. Ptám se, a každý z nás ať se ptá: Jak prožívám toto všechno, když jsem na mši? Dělán si starost, jak pomoci, jak se přiblížit a modlím se za ty, kteří mají tento problém? Anebo jsem trochu lhostejný? Anebo mne zajímají řeči: Viděl jsi, jak byla oblečená tamta anebo jak je oblečený tamten? Někdy se to po mši dělá a nemělo by se. Musíme mít starost o své bratry a sestry, kteří jsou v nouzi kvůli nemoci či nějakému problému. Prospěje nám, budeme-li myslet na bratry a sestry, kteří mají tyto problémy tady v Římě. Problémy způsobené pohromou dešťů a sociálními problémy a nezaměstnaností. Prosme Ježíše, kterého přijímáme v eucharistii, ať nám pomůže pomáhat jim.

Druhým velmi důležitým ukazatelem je milost zkušenosti odpuštění i ochoty odpouštět. Občas se někdo

zeptá: „Proč by se mělo chodit do kostela, když ten, co bývá na mši pravidelně, je stejným hříšníkem jako druzí?“ Kolikrát jen jsme to slyšeli? A vskutku, kdo slaví eucharistii, nečiní tak proto, že se považuje za lepšího nebo se chce jevit lepším než druzí, nýbrž právě proto, že stále cítí nutnost být přijat a znovuzrozen milosrdenstvím Boha, učiněného tělem v Ježíši Kristu. Pokud kdokoli z nás necítí potřebu Božího milosrdenství, necítí se být hříšníkem, ať raději na mši nechodí. Chodíme na mši, protože jsme hříšníci, a chceme obdržet Boží odpuštění a mít účast na Ježíšově vykoupení a na Jeho odpuštění. Ono „Vyznávám se“, které pronášíme na začátku, není jen formalita, nýbrž pravý úkon lítosti! Já jsem hříšník a vyznávám – tak začíná mše. Nikdy nesmíme zapomenout, že Ježíšova Poslední večeře se konala v „tu noc, kdy byl zrazen“ (1 Kor 11,23). V onom chlebu a vínu, které obětujeme a kolem nichž se shromažďujeme, se pokaždé obnovuje Kristův dar těla a krve na odpuštění našich hříchů. Musíme jít na mši pokorně jako hříšníci a Pán nám uděluje smíření.

Poslední cenný ukazatel nám nabízí vztah mezi slavním eucharistie a životem našich křesťanských společenství. Vždycky je třeba mít na paměti, že eucharistie není něčím, co děláme my; není nějakým naším připomenutím toho, co Ježíš řekl a učinil. Nikoli. Je to vlastní čin Ježíšův! Kristus působí a je na oltáři. Je to dar Krista, který se zpřítomňuje a shromažďuje nás kolem Sebe, aby nás sytil svým Slovem a životem. To znamená, že samo poslání a totožnost církve pramení odtud, z eucharistie, tam dostávají podobu. Liturgie se může jevit bezchybnou a krásnou z vnějšího hlediska, ale pokud nás nevede na setkání s Ježíšem Kristem, je zde riziko, že nepřinese našemu srdci a našemu životu žádnou výživu. Kristus však skrze eucharistii chce vstoupit do naší existence a prostoupit ji Svoji milostí, aby v každém křesťanském společenství byla spojitost mezi liturgií a životem.

Srdce se naplňuje důvěrou a nadějí, pomyslíme-li na Ježíšova slova podaná v Janově evangeliu: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v poslední den (Jan 6,54). Žijme eucharistií v duchu víry, modlitby, odpuštění, pokání, sdílené radosti i starosti o potřebné bratry a sestry v jistotě, že Pán splní, co nám přislíbil: věčný život! Ať se tak stane.

29. Svátost smíření (19. 2. 2014)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, svátostmi křesťanské iniciace - křtem, biřmováním a eucharistií - dostává člověk v Kristu nový život. Všichni víme, že tento život nosíme „v hliněných nádobách“ (2 Kor 4,7), jsme vystaveni pokušení, utrpení, smrti a hříchem můžeme tento nový život dokonce ztratit. Pán proto chtěl, aby církve konala dílo spásy také ve vztahu ke svým vlastním členům, zejména svátostí smíření a pomazáním nemocných, které lze souhrnně označit jménem „svátosti uzdravení“. Svátost smíření je svátost uzdravení. Jdu-li se vyzpovídat, je to proto, abych byl uzdraven a byla uzdravena moje duše, moje srdce a to nedobré, co jsem učinil. Nejlépe toto hluboké spojení vyjadřuje biblický obraz či epizoda odpuštění a uzdravení ochrnulého, kdy se Ježíš zjevuje zároveň jako lékař duše i těla (srov. Mk 2,1-12, Mt 9,1-8; Lk 5,17-26).

1. Svátost pokání a smíření pramení přímo ve velikonočním tajemství. Vždyť ještě týž den o Velikonocích se Pán ukázal apoštolům, zavřeným ve věčeřadle, pozdravil je slovy „Pokoj vám!“, dechl na ně a řekl: „Přijměte Ducha svatého. Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny“ (Jan 20,21-23). Tato pasáž vyjevuje nejhlubší dynamiku této svátosti. Především fakt, že odpuštění svých hříchů si nemůžeme dát my sami. Nemohu říci: odpouštím si hříchy. Odpuštění se žádá od druhého a ve zpovědi prosíme o odpuštění Ježíše. Odpuštění není plodem našich námah, nýbrž je darem, je darem Ducha svatého, který nás ponořuje do lázně milosrdenství a milosti, jež nepřetržitě proudí z probodnutého srdce Krista, který byl ukřižován a vstal z mrtvých. Za druhé nám připomíná, že jedině necháme-li se smířit v našem Pánu s Otcem a s bratřimi, můžeme opravdu přebývat v pokoji. Pociťujeme to v srdci všichni, když se s tíží na duši a trochu zarmoucení jdeme vyzpovídat; a když obdržíme od Ježíše odpuštění, jsme v pokoji a máme v duši onen překrásný pokoj, který může dát pouze Ježíš, jedině Ježíš.

2. Slavení této svátosti během času přešlo od veřejné formy, protože zpočátku se konalo veřejně, k osobní formě, důvěrné formě zpovědi. Tím však netřeba ztrácet ze zřetele církevní rozměr, který tvoří její vitální kontext. Křesťanské společenství je totiž místem, ve kterém se zpřítomňuje Duch, jenž obnovuje srdce v lásce Boží a ze všech bratří činí jednotu v Kristu Ježíši. Proto tedy nestačí žádat o odpuštění Pána ve vlastní mysli a vlastním srdci, ale je nezbytné pokorně a s důvěrou vyznat vlastní hříchy služebníkovi církve. Při slavení této svátosti představuje kněz nejenom Boha, nýbrž i celé společenství, které se rozpoznává v křehkosti každého svého člena a které s pohnutím slyší jeho pokání, smiřuje se s ním, povzbuzuje ho a provází na cestě obrácení a lidského i křesťanského zrání.

Někdo by mohl říci: Já se zpovídám pouze Bohu. Ano, můžeš říci Bohu „odpusť mi“ a přiznat svoje hříchy, ale naše hříchy jsou také proti bratřím, proti církvi. Proto je nezbytné žádat o odpuštění církve, bratry v osobě kněze. „Ale, otče, když já se stydím...“ Také zahanbení je dobré, je zdravé se stydět, protože zahanbení je hojivé. Když se někdo nestydí, říká se v mé vlasti, že je nestyda, (sin verguenza). Zahanbení však prospívá, protože nás činí pokornějšími. Kněz přijímá toto vyznání s láskou a jemnocitem a odpouští ve jménu Božím. I z lidského hlediska je dobré promluvit s bratrem, ulevit si a říci knězi ony věci, které nás tíží na srdci. Každý může pocítit úlevu před Bohem, s církví a s bratrem. Nemějte strach ze zpovědi! Kdo stojí ve frontě ke zpovědi, cítí všechny tyto věci, včetně zahanbení, ale potom, když zpověď skončí, vychází jako osvobozený, ušlechtilý, krásný, omilostněný, nevinný a šťastný. Taková je krása zpovědi! Zeptám se vás, ale neodpovídejte nahlas, jen ve svém srdci: kdy ses naposled zpovídal, kdy ses zpovídala? Každý ať se zamyslí... Jsou to dva dny, dva týdny, dva roky, dvacet let, čtyřicet let? Každý ať si to spočítá a řekne si, kdy se naposled zpovídal. A uběhlo-li hodně času, neztrácej už ani den a jdi. Kněz bude hodný, ale je tam i Ježíš a ten je hodnější než kněží. Ježíš tě přijme s nesmírnou láskou. Osměl se a jdi ke zpovědi!

3. Drazí přátelé, slavit svátost smíření znamená nechat se vroucně obejmout: je to objetí nekonečného Otcova milosrdenství. Pamatujme na ono krásné podobenství o synu, který odešel z domu se zděděnými penězi. Utratil všechny a potom, když neměl nic, rozhodl se vrátit domů, nikoli jako syn, ale jako služebník. Takovou vinu a takové zahanbení pocítil ve svém srdci. Byl však překvapen, když chtěl promluvit a požádat o odpuštění, a otec jej ani nenechal mluvit, objal jej, políbil a vystrojil hostinu. A já vám říkám: pokaždé, když se zpovídáme, Bůh nás objímá, Bůh slaví. Ubírejte se touto cestou. Bůh vám žehnej!

30. Svátost pomazání nemocných (26. 2. 2014)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, chtěl bych mluvit o svátosti pomazání nemocných, která nám umožňuje dotýkat se rukama Božího soucitu s člověkem. V minulosti se nazývala poslední pomazání, protože byla pojímána jako duchovní útěcha tváří v tvář hrozící smrti. Mluvíme-li však o svátosti pomazání nemocných, můžeme tento pohled rozšířit na zkušenost nemoci a utrpení vzhledem k horizontu Božího milosrdenství.

1. Celou hloubku tajemství pomazání nemocných vyjadřuje biblické podobenství o „milosrdném Samaritánovi“ v Lukášově evangeliu (10,30-35). Pokaždé, když se vysluhuje tato svátost, přibližuje se Pán Ježíš v osobě kněze k tomu, kdo trpí, je těžce nemocný nebo pokročilého věku. Podobenství říká, že milosrdný Samaritán pečoval o trpícího člověka a do jeho ran nalil olej a víno. Tento olej připomíná olej pomazání nemocných, který každoročně biskup svěťí při ranní mši svaté na Zelený čtvrtek právě ve vztahu k této svátosti. Víno je zase znamením Kristovy lásky a milosti, která proudí z Jeho života darovaného za nás a která se vyjadřuje v celém svém bohatství svátostným životem církve. Strádajícího člověka pak Samaritán svěřil hostinskému, aby se o něho dále staral a nehleděl přitom na výdaje. Kdo je však oním hostinským z evangelního podobenství? Je to církev, křesťanská obec, jsme to my, kterým denně Pán svěřuje ty, kteří jsou sužováni na těle i na duchu, abychom je mohli dále a hojně zahrnovat Jeho milosrdenstvím a Jeho spásou.

2. Tento pokyn je zdůrazněn výslovně a přesně v listu sv. Jakuba, který jsme slyšeli na začátku audiece a ve kterém se praví: „Je někdo z vás nemocný? Ať si zavolá představené církevní obce a ti ať se nad ním modlí a mažou ho olejem ve jménu Páně; modlitba spojená s vírou zachrání nemocného, Pán ho pozdvihne, a jestliže se dopustil hříchů, bude mu odpuštěno“ (Jak 5,14-15). Jde tedy o praxi aktuální už v době apoštolů. Ježíš totiž naučil své učedníky, aby měli k nemocným a trpícím tutéž lásku jako On sám; uschopnil je a pověřil, aby jim v Jeho jménu a podle Jeho srdce dále poskytovali úlevu a pokoj prostřednictvím specifické milosti této svátosti. Neměli bychom však kvůli tomu upadat do úporného čekání na zázrak nebo do domnělého nároku na uzdravení vždy a stůj co stůj. Jde totiž o Ježíšovo přiblížení k nemocnému či starému člověku. Každý člověk starší šedesáti pěti let může tuto svátost přijmout. Ježíš se přibližuje. Když přijde na mysl, že je třeba k nemocnému zavolat kněze, může někoho vzápětí napadnout: „Ne, raději ne, to nepřinese štěstí. Nevolejme jej.“ Anebo se poleká nemocný, protože někdy se má za to, že hned po knězi musí přijít pohřební služba. To však není pravda! Kněz přichází k nemocnému či starému člověku, aby mu poskytl po-

moc. Je proto velmi důležité, aby nemocné mohl navštěvovat kněz. Je třeba jej zavolat, aby udělil pomazání a požehnání, protože sám Ježíš přináší útěchu, dává sílu, naději a poskytuje pomoc. A také odpouští hříchy. To je krásné!

Nepovažujte to za nějaké tabu, protože je vždycky krásné vědět, že ve chvíli bolesti a nemoci nejsme sami: kněz a ti, kteří jsou přítomni u vysluhování svátosti pomazání nemocných představují křesťanskou obec, která se jako jediné tělo spolu s Ježíšem semkne kolem trpícího a příbuzných, vlévá jim víru a naději a podpírá je modlitbou a bratrskou vřelostí. Největší útěcha však vyplývá ze skutečnosti, že se v této svátosti zpřítomňuje samotný Pán Ježíš, který nás bere za ruku, hladí, a připomíná nám, že mu nyní patříme a nic – ani zlo a smrt – nás nebude moci od Něho oddělit. Navykněme si volat kněze, aby přicházeli k nemocným – neříkám kvůli chřipce, ale kvůli vážné nemoci – a také k našim seniorům a udělovali jim tuto svátost, tuto útěchu a tuto Ježíšovu sílu. Tak budou moci pokračovat dál. Jednejme tak.

31. Svátost kněžství (26. 3. 2014)

Drazí bratři a sestry, měli jsme již příležitost věnovat se třem svátostem: křtu, bířmování a eucharistii, které společně tvoří mystérium „křesťanské iniciace“, jedinečnou obrovskou událost milosti, která nás obrozuje v Kristu. Toto je základní povolání, které spojuje v církvi všechny lidi jakožto učedníky Pána Ježíše. Potom jsou dvě svátosti, které odpovídají dvěma specifickým povoláním: kněžské svěcení a svátost manželství. Ty představují dvě velké cesty, na nichž křesťan může ze svého života učinit dar lásky podle příkladu Kristova a v Jeho jménu a tak spolupracovat na vytváření církve.

Svěcení rozdělené do třech stupňů - biskupského, kněžského a jáhenského – je svátost, která uschopňuje k výkonu služby, kterou Pán Ježíš svěřil apoštolům, totiž aby pásli jeho stádece mocí Jeho Ducha podle Jeho srdce. Pást Ježíšovo stádece nikoli lidskou nebo vlastní silou, nýbrž silou Ducha podle Ježíšova srdce, které je srdcem lásky. Kněz, biskup i jáhen musí pást Pánovo stádece s láskou. Pokud tak nečiní s láskou, pak nevykonávají službu. V tomto smyslu služebníci, kteří jsou vybráni a vysvěceni k této službě, pokud jednají mocí Ducha svatého, Božím jménem a s láskou, prodlužují Ježíšovu přítomnost v čase.

1. První aspekt. Ti kdo jsou posvěceni, jsou postaveni do čela společenství. Jsou sice „hlavou“, ale pro Ježíše to znamená dát vlastní autoritu do služby, jak On sám ukázal a učil učedníky těmito slovy: „Víte, že panovníci tvrdě vládnou nad národy a velmoži jim dávají cítit svou moc. Mezi vámi tomu tak nebude. Ale kdo by chtěl být mezi vámi veliký, ať je vaším služebníkem, a kdo by chtěl být mezi vámi první, ať je vaším otrokem. Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si nechal sloužit a dal svůj život jako výkupné za všechny“ (Mt 20,25-28, Mk 10,42-45). Biskup, který není ve službách společenství, nepočíná si dobře; kněz, který není ve službách svého společenství, nedělá dobře, chybuje.

2. Další charakteristikou, která vyplývá z tohoto svátostného spojení s Kristem, je vroucí láska k církvi. Pomysleme na onu pasáž listu Efezanům, ve které svatý Pavel říká, že „Kristus miloval církev a vydal sám sebe za ni, aby ji posvětil a očistil koupelí ve vodě a slovem. Tím si chtěl církev připravit slavnou, bez poskvrny, vrásky nebo něčeho takového, aby byla svatá a bez vady“ (Ef 5,25-27). Silou této svátosti zasvěcuje služebník cele sebe samého svému společenství, které miluje celým srdcem: je jeho rodinou. Biskup a kněz milují církev ve svém vlastním společenství. Jak? Jako Kristus miluje církev. Totéž říká svatý Pavel o manželství: ženich miluje svoji manželku jako Kristus miluje církev. Je to jediné velké tajemství lásky, totiž

kněžství a manželství, dvě svátosti, které jsou obvyklou cestou, po níž se lidé ubírají k Pánu.

3. Poslední aspekt. Apoštol Pavel doporučuje učedníkovi Timotejovi, aby nenechával ležet ladem, ba dokonce neustále oživoval dar, který obdržel. Dar, který mu byl dán vzkládáním rukou (srov. 1 Tim 4,14; 2 Tim 1,6). Pokud není ministerium, tedy služba biskupa a kněze živena modlitbou, nasloucháním Božím Slovu, každodenním slavením eucharistie a také přistupováním ke svátosti pokání, nevyhnutelně se vytratí z obzoru autentický smysl vlastní služby i radost, která plyne z hlubokého společenství s Ježíšem.

4. Biskup, který se nemodlí, nenaslouchá Božím Slovu, denně necelebruje, nezpovídá se pravidelně - a stejně tak kněz, který to nedělá - postupně ztratí spojení s Ježíšem a upadnou do průměrnosti, která neprospívá církvi. Proto máme biskupům a kněžím pomáhat se modlit, naslouchat Božím Slovu, které je každodenním pokrmem, denně slavit eucharistii a pravidelně přistupovat ke zpovědi. Toto je velmi důležité, protože se to týká vlastního posvěcování biskupů a kněží.

5. Chtěl bych skončit jednou věcí, která mne napadá. Jak se stát knězem, kde se prodávají vstupenky ke kněžství? Neprodávají se. Je to iniciativa, kterou vyvíjí Pán. Povolává Pán. Každého z těch, které chce, aby se stali kněžími, povolává Pán. Možná tady jsou někteří mladí, kteří pocítili ve svém srdci toto povolání, odhodlání stát se kněžími, touhu sloužit druhým ve věcech, které přicházejí od Boha, touhu dát celý život do služeb katechezi, křtu, odpuštění, slavení eucharistie, péči o nemocné... a tak dále. Pokud to někdo z vás pocítil v srdci, vložil to tam Pán. Pečujte o toto pozvání a modlete se, aby rostlo a přinášelo plody v celé církvi.

32. O svátosti manželství (2. 4. 2014)

Dobrý den, drazí bratři a sestry, dnes uzavřeme cyklus katechezí o svátostech promluvou o manželství. Tato svátost nás uvádí do středu Božího plánu, který je plánem smlouvy s Jeho lidem, s námi všemi, plánem společenství. Na začátku knihy Geneze v první knize Bible vrcholí příběh o stvoření slovy: „Bůh stvořil člověka ke svému obrazu, k obrazu Božímu ho stvořil; stvořil je jako muže ženu... Proto muž opustí svého otce i svou matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem“ (Gen 1,27; 2,24). Manželský pár je obrazem Božím: muž a žena, nejenom muž a nejenom žena, ale oba dva. Takový je obraz Boha: láska, Boží smlouva s námi je znázorněna smlouvou muže a ženy. A to je velmi krásné! Jsme stvořeni, abychom milovali, tedy jako odlesk Boha a Jeho lásky. A v manželském sjednocení uskutečňují muž a žena toto povolání ve vzájemnosti a společenství plného a definitivního života.

Když muž a žena slaví svátost manželství, Bůh se v nich takřikajíc zrcadlí, vtiskuje do nich vlastní rysy a nesmazatelný charakter Své lásky. Manželství je ikona Boží lásky k nám. Bůh je totiž také společenstvím. Tři Osoby: Otec, Syn a Duch svatý žijí odevždy a navždy v dokonalé jednotě. A právě to je mystériem manželství: Bůh činí z manželského páru jedinou bytost. Bible používá silný výraz a mluví o „jednom těle“. Tak niterné je sjednocení muže a ženy v manželství. Toto je mystérium manželství: Boží láska se zrcadlí v páru, který se rozhodne žít společně. Proto muž opustí svůj dům, dům svých rodičů a jde žít se svojí manželkou a sjednocují se tak mocně, že se stávají – jak praví Bible – jediným tělem.

Svatý Pavel v listu Efesanům poukazuje na to, že v křesťanských manželích se odráží veliké tajemství, tedy vztah, který Kristus navázal s církví, snubní vztah (srov. Ef 5,21-33). Církev je Kristova nevěsta. To je ten vztah. Znamená to, že manželství je odpovědí na specifické povolání a musí být považováno za posvěcení (srov. Gaudium et spes, 48; Familiaris consortio, 56). Je to jakoby svěcení. Muž a žena jsou svojí láskou posvěcení. Manželé jsou totiž skrze svátostnou moc obdařeni pravým a vlastním posláním, protože pomocí jednoduchých a běžných věcí mohou zviditelnit lásku, kterou Kristus miluje Svoji církve a ustavičně za ni dává Svůj život, ve věrnosti a službě.

Vskutku podivuhodný plán je vepsán do svátosti manželství! A uskutečňuje se v jednoduchosti a také v křehkosti lidského stavu. Dobře víme kolika těžkostem a zkouškám čelí oba manželé. Důležité je uchovávat živý svazek s Bohem, který je základem manželského svazku. Pravý svazek vždycky spojuje s Pánem. Když se rodina modlí, svazek trvá. Když se manžel modlí za manželku a manželka za manžela, jeden za druhého,

stává se tento svazek silným. Je pravdou, že v manželském životě jsou mnohé těžkosti: není práce, nedostává se peněz, děti mají problémy. Spousta těžkostí. A nezřídka manželé znervózní a začnou se hádat. Přou se. V manželství jsou vždycky hádky, někdy i létají talíře. Z toho však netřeba smutnět, protože lidský stav je takový. A tajemstvím je fakt, že láska je mocnější než hádka a proto vždycky manželům radím, aby den, kdy se pohádali, nikdy nekončili bez usmíření. A pro usmíření není nutné volat OSN, aby přišlo zavést mír. Stačí malé gesto, pohlazení. A začíná se od začátku.

A takový je život, žitý s odvahou a v odhodlání žít společně. Je to velké a krásné! Manželský život je krásný a musíme jej opatrovat stále, opatrovat děti. Několikrát jsem již na tomto náměstí mluvil o tom, co v manželském životě velice pomáhá. Jsou to tři slova, která je třeba vždycky říkat, tři slova, která mají být v rodině doma: s dovolením, děkuji a promiň. Jsou to magická slůvka. Říkat s dovolením, aby do manželského života nevnikla dotěrnost. Co si o tom myslíš, smím? S dovolením, dovol mi. Děkuji. Manželé si děkují za to, co jeden pro druhého dělá. Děkování je přece krásné! A poněvadž všichni chybujeme, nastupuje další slovo, které je někdy nesnadné říci, ale je to také třeba: promiň. S dovolením, děkuji a promiň. Těmito třemi slovy, modlitbou manželů za sebe navzájem a usmiřováním na konci dne koná manželství pokroky. Tři magická slůvka, modlitba a usmíření. Kéž vám Pán žehná a modlete se za mne.